

Ruginienė z wizytą w Kijowie »2

Dołącz do Bitwy Intelktów w DKP! »8

Balony na lotnisku: zmasowana akcja białoruskich przemytników »9

Oszustwa telefoniczne przybierają na sile, policja apeluje o czujność »14

Merkel wini Polskę i Litwę za wojnę. Litewski poseł wypomniał jej grzechy

Fot. stopklatka YT/Partizán, opr.red.

Była kanclerz Niemiec Angela Merkel zarzuciła Polsce i krajom bałtyckim, że rzekomo spowodowały atak Rosji na Ukrainę w lutym 2022 r. Tymczasem litewski poseł Žygimantas Pavilionis sądzi, że to nie one, tylko polityka samej Merkel spowodowała, że Rosja zaatakowała Gruzję, a później Ukrainę. »6-7

Sejm rozważa zaostrzenie polityki migracyjnej na Litwie »11

Łukaszenka chce mieć otwartą furtkę na Zachód »12-13

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

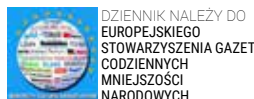
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: Vš „Kurier Wileński”

Druk: Vš „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Ruginienė w Kijowie. Wskazała priorytetowy program, którego jest patronką

Podczas swojej pierwszej zagranicznej wizyty premier Inga Ruginienė odwiedziła Kijów, gdzie spotkała się z premier Ukrainy Julią Svyrydenko i ogłosiła nową inicjatywę wsparcia dla dzieci dotkniętych wojną.

PADŁA DEKLARACJA WSPARCIA

Inga Ruginienė podkreśliła, że decyzja o odbyciu pierwszej wizyty właśnie w Ukrainie była oczywista. „Nie miałam żadnych wątpliwości, że moja pierwsza wizyta jako premier musi odbyć się właśnie tutaj, w wolnej i niepokonanej Ukrainie” — powiedziała premier Litwy.

W czasie rozmów zaznaczyła, że Litwa pozostaje zaangażowana w wieloaspektową pomoc — militarną, humanitarną, ekspercką oraz w proces odbudowy i reform.

„Możecie polegać na Litwie i naszym silnym wsparciu. Wierzymy bowiem, że bezpieczeństwo Litwy, podobnie jak całej Europy, jest nierozdzielnie związane z zwycięstwem Ukrainy, solidnymi i długoterminowymi gwarancjami bezpieczeństwa oraz członkostwem Ukrainy w UE” — podkreśliła polityk.

Premier zaznaczyła także, że Litwa nigdy nie uzna rosyjskiej okupacji terytoriów Ukrainy.

PRIORYTETEM POWRÓT PORWANYCH DZIECI

W Kijowie premier ogłosiła uruchomienie nowego programu „Najpierw dzieci. Ochrona przyszłości Ukrainy”, którego jest patronką. Program ma na celu pomoc dzieciom dotkniętym wojną oraz ich rodzinom, z wykorzystaniem litewskiego

go doświadczenia w zakresie ochrony i rehabilitacji dzieci.

„Wraz z instytucjami litewskimi zrobimy wszystko, aby zmniejszyć skutki horroru i krzywdy, jakich doświadczają porwane i przymusowo wywiezione do Rosji dzieci z Ukrainy” — powiedziała szefowa litewskiego rządu.

Premier Inga Ruginienė i premier Julia Svyrydenko omówiły sposoby dalszego wzmacniania presji na Rosję i Białoruś oraz wsparcia dla Ukrainy. Wskazano także na znaczenie doświadczeń Ukrainy w zakresie ochrony przestrzeni powietrznej, co dla Litwy staje się palącym tematem po ostatnich incydentach, gdy rosyjskie drony wlatywały na teren kraju.

„Podczas spotkania podkreślono, że w związku z coraz częstszymi naruszeniami przestrzeni powietrznej państw NATO przez rosyjskie drony, doświadczenia Ukrainy w zakresie doskonalenia ochrony swojej przestrzeni powietrznej są niezwykle istotne. Europa musi wyciągnąć cenne wnioski, pogłębiając współpracę z Ukrainą” — zaznaczono w komunikacie.

Litewska premier potwierdziła, że Litwa popiera pełne członkostwo Ukrainy w Unii Europejskiej do 2030 r.

W trakcie wizyty podpisano międzyresortowe porozumienie o współpracy między Litewskim Narodowym Centrum Zarządzania Kryzysowego a Ukrainą Służbą Specjalnej Komunikacji i Ochrony Informacji.

Zwrócono także uwagę na znaczenie programu „Kurk Ukrainai” („Twórz dla Ukrainy”), bazującego na litewskich doświadczeniach, który ma na celu wspieranie odbudowy Ukrainy.

PO KIJOWIE — WIZYTA W WARSZAWIE

Premier Ruginienė rozpoczęła wizytę od złożenia hołdu poległym za wolność Ukrainy. Po zakończeniu wizyty w Ukrainie, premier uda się do Warszawy, gdzie we wtorek, 7 października spotyka się z prezydentem Polski Karolem Nawrockim.

Wcześniej podczas spotkania z prezydentem Karolem Nawrockim, który odwiedził Litwę na początku września, litewska premier obiecała, że kierowany przez nią rząd zintensyfikuje współpracę z Polską.

Opr. J.B.
na podst. BNS, LRV

Premier Litwy odwiedziła Kijów. Następnie uda się do Warszawy Fot. Laima Penek, LRV

■ W niedzielę papież Leon XIV wezwał wiernych do solidaryzowania się z uchodźcami Fot. EPA-ELTA

Plebiscyt „Polak Roku 2025”. Zgłoś kandydata do nominacji

Rozpoczęła się 28. edycja prestiżowego Plebiscytu Czytelników „Kuriera Wileńskiego” — „Polak Roku 2025”. Czytelnicy mogą zgłosić swoje propozycje kandydatów — ale to jeszcze nie głosowanie.

Propozycje muszą być uzasadnione, z nadesłanych wariantów Kapituła Plebiscytu wybierze finałową dziesiątkę, która zawałczy o zaszczytny tytuł „Polaka Roku 2025”.

Redakcja zachęca Czytelników do zgłaszania kandydatów, których działalność miała znaczący wpływ na życie Polaków na Litwie. Szczególnie doceniane będą osoby zaangażowane w sprawy lokalnej społeczności — zarówno w zakresie oświaty, kultury, działalności społecznej, jak i duszpasterskiej czy politycznej.

JAK ZGŁOSIĆ KANDYDATA?

Należy przesłać na podane niżej adresy imię i nazwisko zgłaszanej osoby wraz z krótkim opisem jej dzia-

łalności oraz uzasadnieniem kandydatury. Na tym etapie konkursu zgłoszenia można wysłać także poprzez pocztę elektroniczną.

Zgłoszenia można nadsyłać listownie na adres:

„Kurier Wileński”
Birbynių 4A,
LT-02121 Wilno, Litwa
z dopiskiem: „Polak Roku 2025” lub drogą elektroniczną na adres:
reklama@kurierwilenski.lt

Zgłoszenia można nadsyłać do 31 października 2025 r. Kandydatów mogą zgłaszać zarówno osoby fizyczne, jak i instytucje społeczne czy firmy prywatne. Nie obowiązuje limit zgłaszanych osób. To znaczy, że Czytelnik może zgłosić dowolną liczbę osób — jed-

nak każdą propozycję musi krótko uzasadnić i opisać.

Zgodnie z Regulaminem Plebiscytu, osoby, które otrzymały tytuł w latach ubiegłych, nie mogą być ponownie zgłaszane.

Plebiscyt „Polak Roku” cieszy się niezmiennie dużym zainteresowaniem. Każdego roku Czytelnicy aktywnie uczestniczą w procesie zgłaszania kandydatów oraz głosowania, laureaci oraz nominaci są cytowani także w mediach zagranicznych.

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone na początku 2026 r. „Polak Roku” to żywy zapis historii naszej społeczności. Zachęcamy wszystkich do aktywnego udziału i zgłaszania kandydatów.

Redakcja

Imieniny

7 października

Amalii, Augusta, Blanki, Justyny, Marceli, Marka, Mateusza, Rosława, Roścysława, Sergiusza, Stefana, Tekli

8 października

Artemona, Demetriusza, Ewodii, Gintera, Guntera, Laurencji, Ludwika, Marcjusza, Pelagii, Symeona, Taidy, Walerii

Cytat dnia

„Tak, będziemy proponować zmiany (w zasadach przyznawania polskiego obywatelstwa – od red.). (...) Będziemy także z panem prezydentem o tych zasadach rozmawiać — zapowiedział minister. (...) Chcemy wprowadzić coś takiego jak test na polskie obywatelstwo, oceniający też poziom asymilacji, poziom znajomości języka polskiego” — oświadczył minister spraw wewnętrznych i administracji Polski Marcin Kierwiński.

Liczba dnia

29,8 mln euro — czyli o

37 proc. więcej niż w tym samym okresie roku ubiegłego zarobił w tym roku gazoport w Kłajpedzie. Najwięcej gazu przez kłajpedzki port importowała łotewska spółka „Latvenergo”.

Po rekonstrukcji otwarto targowisko w Rudominie – nowoczesną i komfortową przestrzeń dla handlu i społeczności

4 października oficjalnie otwarto długo oczekiwane, zrekonstruowane targowisko w Rudominie. Odnowiony obiekt stanie się komfortową, nowoczesną przestrzenią służącą zarówno handlowi, jak i działalności społecznej.

Według Roberta Duchniewicza, mera Samorządu Rejonu Wileńskiego, rekonstrukcja targowiska wymagała korekty planów z powodu napotkanych wyzwań. Wyraził radość, że targowisko już działa i może służyć zarówno mieszkańcom, jak i handlowcom.

„Dziś otwieramy odnowiony plac targowy w Rudominie. Jest to jeden z najistotniejszych projektów infrastrukturalnych ostatnich lat w naszym rejonie, którego cel był jasny: stworzyć komfortową, nowoczesną i dostępną dla wszystkich przestrzeń, która połączyłaby nie tylko handel, ale i społeczność.

Targowisko w Rudominie od dawna słynęło ze swojej żywotności, różnorodnego asortymentu, przyjaznej atmosfery. Ponieważ czas nie stoi w miejscu, naszym obowiązkiem jest zapewnić, by to miejsce odpowiadało współczesnym potrzebom. W trakcie rekonstrukcji teren targowiska uległ gruntownej przemianie.

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji tego projektu: Samorządowi Rejonu Solecznickiego jako realizatorowi projektu, wykonawcom, partnerom, przedstawicielom społeczności. Dziękuję też handlowcom za cierpliwość w oczekiwaniu na ten dzień. I co najważniejsze – dziękuję mieszkańcom, bo bez Waszych potrzeb i oczekiwań takie projekty nie miałyby sensu.

Niech targowisko w Rudominie będzie miejscem, w którym łączy się tradycja i nowoczesność, praca i społeczność” – powiedział mer R. Duchniewicz.

Podczas otwarcia symboliczną wstęgę przecięli mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz, dyrektor Administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego Grzegorz Jurgo oraz administrator targowiska w Rudominie – dyrektor UAB „Nemėžio komunalininkas” Artur Danulewicz.

Dyrektor Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego Vytautas Van-

Uroczyste przecięcie wstęgi wieńczące projekt rozbudowy targowiska w Rudominie Fot. vrsa.lt

savičius życzył, aby odnowiony targ tętnił życiem – zarówno handlowym, jak i podczas organizacji wydarzeń.

NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA – DLA POTRZEB SPOŁECZNOŚCI

W trakcie rekonstrukcji teren targowiska został całkowicie przekształcony: powstały pawilony stacjonarne, zadaszone stragany oraz infrastruktura do handlu z samochodów. Łącznie utworzono 238 miejsc handlowych, w tym 12 pawilonów działających stale. Obiekt dostosowano do potrzeb handlowców z niepełnosprawnościami, a także odnowiono chodniki i wytyczono ścieżki dla pieszych.

Odnowione targowisko podzielono na siedem stref handlowych z szerokim asortymentem – od artykułów spożywczych i przemysłowych, po sadzonki, sprzęt rolniczy, a także zwierzęta i ptaki. Dla wygody klientów urządzono około 150 miejsc parkingowych, stojaki rowerowe, ławki oraz słupy z wodą pitną. Targ został wyposażony w nowoczesną infrastrukturę oświetleniową, monitoringu wizyjnego oraz gospodarowania odpadami.

PROJEKT I WYZWANIA REALIZACJI

Modernizacja targowiska w Rudominie została zrealizowana zgodnie ze „Strategią rozwoju strefy funkcjonalnej Soleczniki+”, finansowaną ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Re-

gionalnego, budżetu państwa oraz Samorządu Rejonu Wileńskiego. Wartość projektu wynosi 3,4 mln euro, z czego 2,4 mln euro przeznaczył Samorząd Rejonu Wileńskiego. Projekt został zrealizowany wspólnie z Samorządem Rejonu Solecznickiego w ramach połączonego środka Nr J08-CPVA-V „Rozwój stref funkcjonalnych” Programu Działań Inwestycji Funduszy UE.

Proces przebudowy targowiska w Rudominie napotkał na przeszkody, które niestety skorygowały przebieg realizacji projektu. Główną przyczyną było bankructwo pierwotnego wykonawcy – firma, która wygrała przetarg, nie wywiązała się ze zobowiązań. Ostatecznie prace przejęła spółka UAB „Arvūnas”, która wygrała przetarg. Owarcie również opóźniła dostawa płyt do pawilonów handlowych.

GODZINY OTWARCIA TARGOWISKA

Targowisko jest obecnie czynne: we wtorki i piątki (9:00–17:00) oraz w soboty (5:00–14:00). Planowane jest wydłużenie godzin otwarcia w przyszłości, zależnie od potrzeb handlowców i klientów.

Administratorem jest spółka UAB „Nemėžio komunalininkas”. W sprawie miejsc handlowych prosimy o kontakt: e-mail: info@nkom.lt; tel.: +370 603 91 344. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

SONDAŻ Najbardziej wpływowi: Nausėda, Skvernelis, Kasčiūnas

Litewska elita uważa prezydenta Gitanasa Nausėdę oraz przewodniczących partii opozycyjnych — lidera Związku Demokratów „W imię Litwy” Sauliusa Skvernelisa oraz przewodniczącego Związku Ojczyzny — Litewskich Chrześcijańskich Demokratów (TS-LKD) Laurynasa Kasčiūnasa — za najbardziej wpływowych polityków w kraju, jak wynika z wyników sondażu opublikowanego w poniedziałek przez portal „Delfi”. W corocznym rankingu nie ma ani jednego przedstawiciela rządzącej partii zajmującego wysokie stanowisko w rządzie lub Sejmie — na miejscach 4-10 znaleźli się byli przywódcy państwa Valdas Adamkus i Dalia Grybauskaitė, pierwszy przywódca odrodzonej Litwy Vytautas Landsbergis, byli premierzy Ingrida Šimonytė i Gintautas Paluckas, liderka opozycyjnych liberałów Viktorija Čmilytė-Niešienė oraz komisarz europejski konserwatysta Andrius Kubilius.

USA Walka UFC podczas 80. urodzin Trumpa

W dniu 80. urodzin Donalda Trumpa w Białym Domu odbędzie się zaplanowana walka amerykańskiej ligi mieszanych sztuk walki Ultimate Fighting Championship (UFC). „14 czerwca przyszłego roku zorganizujemy wielką walkę UFC w Białym Domu — tuż obok Białego Domu, na terenie Białego Domu” — powiedział Trump do tłumu marynarzy marynarki wojennej w ogromnej bazie floty w Norfolk w stanie Wirginia.

Nie wspomniał, że 14 czerwca to jego urodziny ani że w przyszłym roku skończy 80 lat. W tym roku, w dniu swoich 79. urodzin, Trump zorganizował paradę wojskową upamiętniającą utworzenie armii amerykańskiej.

TURCJA Zakaz koncertu Robbiego Williamsa

Władze Turcji zakazały koncertu Robbiego Williamsa, który miał się odbyć 7 października w Stambule, z powodu „problemów bezpieczeństwa” i pojawiających się wezwań do protestów, poinformowało w niedzielę 5 października agencję AFP źródło z biura gubernatora miasta. Koncert miał się odbyć w drugą rocznicę krwawego ataku Hamasu w Izraelu, który wywołał wojnę w Strefie Gazy i światowy ruch protestacyjny przeciwko niej. Organizatorzy ogłosili odwołanie koncertu „zgodnie z decyzją biura gubernatora Stambułu” i dodali, że pieniądze za bilety zostaną wkrótce zwrócone za pośrednictwem platformy, na której zostały zakupione. W rozmowie z AFP źródło z biura gubernatora wspomniało o „kwestiach bezpieczeństwa”, ale nie podało żadnych dalszych szczegółów. Brytyjski piosenkarz Williams, którego żona jest Żydówką, koncertował w Izraelu w 2015 i 2023 r., pomimo apeli palestyńskich aktywistów o bojkot tego kraju.

PROTEST Tysiące osób w strajku społeczności kulturalnej

Podczas gdy rozbrzmiewała kompozycja Mikalojausa Konstantinasa Čiurlionisa „Jūra”, tysiące ludzi w całej Litwie protestowało przeciwko przekazaniu Ministerstwa Kultury „Świtowi Niemna”. Punktem kulminacyjnym strajku stało się wybrzmienie o godz. 14:00 w instytucjach kultury, na placach, w parkach i na podwórkach hymnu protestu oraz wybranego jako „sygnał ostrze-

gawczy” symfonicznego poematu Mikalojausa Konstantinasa Čiurlionisa „Jūra”. Uczestnikom strajku odczytano również zaświadczony przez Zgromadzenie Protestu Kulturalnego manifest „To może być ostatni raz”. Stwierdzono w nim, że może to być ostatni raz, kiedy kultura jest wspólnym językiem wszystkich, kiedy kultura inspiruje, rozwija i dodaje odwagi, kiedy jesteśmy zjednoczeni, kiedy wychodzimy na ulice i place, sprzeciwiamy się pogardzie, kłamstwu i chaosowi, głośno opowiadamy się za wolnością i demokracją, kiedy strajkujemy dla Litwy i kiedy tworzymy i jednoczymy się w wolności.

UKRAINA Propozycja, aby nie nazywać monet „kapejkami”

W tym tygodniu w ukraińskim parlamencie zarejestrowano projekt ustawy, który proponuje zmianę nazwy drobnych monet z „kapeika” na „szag”. Przewodniczący Rady Najwyższej Rusłan Stefanczuk, jeden z inicjatorów projektu ustawy, powiedział, że propozycja ta ma nie tylko znaczenie techniczne, ale także symboliczne. „»Kapeika« jest przecież dziedzictwem imperium moskiewskiego i radzieckiej przeszłości, a »szag« — historyczną nazwą ukraińską” — wyjaśnił. Przewodniczący Rady Najwyższej podkreślił, że obecnie „kapeiki” istnieją tylko w Rosji, Białorusi i Ukrainie, dlatego powrót do nazwy „szag” będzie „przywróceniem historycznej sprawiedliwości, potwierdzeniem ukraińskiej tożsamości i ostatecznym zerwaniem z kolonialnymi narracjami”. „To nie tylko kwestia obiegu pieniądza. To kwestia naszej kultury, języka i państwowości. Ukraińskie pieniądze mają ukraińskie nazwy. Nadszedł czas, aby to w końcu utrwalić” — podkreślił Stefanczuk.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł; Fot. EPA-ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Merkel wini Polskę i Litwę za wojnę. Litewski poseł wypomnił jej grzechy

Antoni Radczenko

Angela Merkel zarzuciła Polsce i krajom bałtyckim, że rzekomo spowodowały atak Rosji na Ukrainę w lutym 2022 r. Tymczasem litewski poseł Žygimantas Pavilionis sądzi, że to nie one, tylko polityka samej Merkel spowodowała, że Rosja zaatakowała Gruzję, a później Ukrainę.

„Merkel obarcza Polskę współwiną za wojnę Putina” — pod takim tytułem, w minioną niedzielę, ukazał się artykuł w niemieckim dzienniku „Bild”. Artykuł nawiązywał do rozmowy byłej kanclerz Niemiec Angeli Merkel z węgierskim kanałem internetowym „Partizan”, w której zasugerowała, że pełnowymiarowej wojny w Ukrainie można było uniknąć.

WYPOWIEDŹ MERKEL I CEL WIZYTY NA WĘGRZECH

Emerytowana polityk oświadczyła, że mińskie porozumienia z 2021 r. nie były doskonałe, ale przyniosły „one pewne uspokojenie”. Dały również stronie ukraińskiej czas, aby lepiej przygotować się do obrony w 2022 r. Zdaniem Merkel na przeszkodzie negocjacji stanął covid, który spowodował, że Władimir Putin nie spotykał się bezpośrednio z liderami innych państw. Była kanclerz poinformowała, że w 2021 r. ona wspólnie z prezydentem Francji Emmanuelem Macronem miała wypracowany nowy plan dotyczący Ukrainy, który zakładał bezpośrednie rozmowy Unii Europejskiej z Rosją. „Ale nie wszyscy to poparli. Przede wszystkim państwa bałtyckie i Polska były przeciwne, bo obawiały się, że nie ma wspólnej polityki wobec Rosji. Moim zdaniem powinniśmy właśnie nad taką wspólną polityką pracować” — wyznała polityk.

„Potem ustąpiłam ze stanowiska, a następnie rozpoczęła się agresja Putina” — dodała Merkel.

Merkel będąc na Węgrzech spotkała się z premierem Viktorom Orbánem
Fot. EPA-ELTA

Kanclerz Merz niejednokrotnie wypowiadał się ostro pod adresem Rosji. „Pozwólcie, że ujmę to w zdaniu, które na pierwszy rzut oka może być trochę szokujące... nie jesteśmy w stanie wojny, ale już także nie w stanie pokoju z Rosją” — oświadczył 30 września podczas spotkania z dziennikarzami w Duesseldorfie.

Będąc na Węgrzech była niemiecka kanclerz potkała się z premierem Viktorom Orbánem, który jest uważany za jednego z najbardziej prorosyjskich polityków unijnych. Celem wizyty Merkel w Budapeszcie było zaprezentowanie jej wspomnień wydanych w języku węgierskim. Pod wspólnym zdjęciem z Merkel, które Orbán zamieścił w sieci społecznościowej, premier Węgier napisał: „Raz będąc kanclerzem, znaczy bycie kanclerzem na zawsze. Witaj na Węgrzech, Angelo Merkel”.

GRZECZY BYŁEJ KANCLERZ

Wiceprzewodniczący sejmowego Komitetu Spraw Zagranicznych Žygimantas Pavilionis sądzi, że zarzuty Angeli Merkel względem Polski oraz krajów bałtyckich są krzywdzące i nieprawdziwe.

— Moim zdaniem było odwrotnie, to właśnie przez jej ciągłe ustępstwa względem Putina została zaatakowana nie tylko Ukraina, ale wcześniej również Gruzja. Cała nasza historia nieporozumień z Merkel rozpoczęła się na szczycie NATO w Bukareszcie (rok 2008 — przyp. red.), gdzie ona zablokowała inicjatywę świętej pamięci Lecha Kaczyńskiego, Valdas Adamkusa oraz wielu innych przywódców Europy Środkowo-Wschodniej, Europy Północnej oraz Ameryki polegającą na zaproszeniu Ukrainy i Gruzji do NATO. Ona zablokowała dla nich Plan Działań na rzecz Członkostwa. Gdyby Merkel wówczas nas usłyszała, to sądzę, że Rosja nie wtargnęłaby do Gruzji — oświadcza w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Pavilionis.

6.>>

Polityk wymienia również inne grzechy byłej kanclerz przytaczając przykład blokowania rozszerzenia Unii Europejskiej.

— W roku 2013, podczas swej prezydentury w Unii Europejskiej, na wszelkie sposoby przekonywaliśmy do planu rozszerzenia UE. Gdyby ten plan był realizowany wcześniej, to również wojny mogło nie być. Trzeba pamiętać, że NATO i Unia Europejska są organizacjami, które powstały po to, aby wojny nie było. Natomiast potakiwanie Merkel Putinowi oraz niechęć do poszerzenia wspomnianych organizacji o nowe państwa było jedną z przyczyn, dla czego Ukraina została zaatakowana — podkreśla Pavilionis.

Kolejnym błędem Merkel, sądzi polityk, był Nord Stream II.

— Ten projekt był krytykowany przez Donalda Trumpa jeszcze za jego pierwszej kadencji. On zarzucał, że ten projekt karmi agresora, który już wówczas okupował część Ukrainy. Niezależnie od tego Merkel nadal kupowała tani rosyjski gaz i ropę. To się opłacało Niemcom oraz Rosjanom. To wszystko właśnie pokazuje, że polityka kanclerza Friedricha Merza jest prawidłowa. Merz dzisiaj jest jedynym prawdziwym liderem zachodnim, który sprzeciwia się rosyjskiej agresji, bo gdyby kanclerzem był ktoś podobny na Merkel, to moim zdaniem rosyjskie czołgi byłyby już gdzieś w drodze na Berlin — rozważa litewski polityk.

PODZIAŁ W NIEMCZECH

Wiceprzewodniczący sejmowego komitetu uważa, że obecnie wśród elit politycznych Niemiec trwa wojna między dwoma obozami.

— Pomiędzy tzw. rusofilami oraz przedstawicielami nowego myślenia politycznego. Ta walka dotyczy zarówno chrześcijańskich demokratów oraz socjaldemokratów. Naszym zadaniem jest wspieranie odpowiednich sił politycznych w Niemczech, tych, które mogą zapewnić Ukrainie zwycięstwo oraz przyszłe członkostwo w UE i NATO. Takim poli-

Merz dzisiaj jest jedynym prawdziwym liderem zachodnim, który sprzeciwia się rosyjskiej agresji — sądzi Žygimantas Pavilionis **Fot. Marian Paluszkievicz**

tykiem jest Merz, który zawsze był podstawowym przeciwnikiem polityki Merkel — dodaje Žygimantas Pavilionis.

Kanclerz Merz niejednokrotnie wypowiadał się ostro pod adresem Rosji. „Pozwólcie, że ujmę to w zdaniu, które na pierwszy rzut oka może być trochę szokujące... nie jesteśmy w stanie wojny, ale już także nie w stanie pokoju z Rosją” — oświadczył 30 września podczas spotkania z dziennikarzami w Duesseldorfie. Podkreślając, że Rosja prowadzi wojnę z europejską demokracją, wolnością i jej celem jest podważanie jedności UE.

Po raz kolejny wypowiedział się również za uruchomieniem zamrożonych rosyjskich aktywów, aby je przekazać na wydatki obronne Ukrainy.

Wcześniej rzecznik niemieckiego rządu powiedział, że Moskwa nie jest zainteresowana zakończeniem wojny. „To część znanego schematu. Pokazuje to wyraźnie, że po stronie rosyjskiej nie ma zainteresowania ani deeskalacją konfliktu, ani poszukiwaniem rozwiązania czy pokoju” — powiedział agencji Reutersa. ■

TVP
WILNO

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Dołącz do Bitwy Intelktów w DKP! Rejestracja potrwa do 15 października

Aneta Sokołowska

Dom Kultury Polskiej w Wilnie zaprasza uczniów klas 9-12 polskich szkół do rejestracji na Bitwę Intelktów. W intelektualnej rywalizacji młodzież zmierzy się 21 października, a rejestracja na wydarzenie trwa do 15 października na stronie: www.polskidom.lt.

— Pomysł na organizację Bitwy Intelktów zrodził się z potrzeby stworzenia przestrzeni, w której młodzież mogłaby w ciekawy i angażujący sposób sprawdzać swoją wiedzę oraz rozwijać umiejętność pracy w grupie. Chcieliśmy połączyć element rywalizacji z dobrą zabawą i edukacją, pokazując, że nauka może być inspirującą przygodą. W Wilnie mamy wspaniałą, ciekawą świata młodzież — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” koordynatorka projektów kulturalnych DKP Bożena Mieżonis.

EDUKACJA, INTEGRACJA, ZABAWA

Głównym celem Bitwy Intelktów jest połączenie edukacji, integracji i dobrej zabawy. Organizatorzy chcą, aby młodzież mogła sprawdzić swoją wiedzę w różnych dziedzinach, a jednocześnie uczyła się współpracy w grupie i czerpała radość ze wspólnej rywalizacji. Wydarzenie ma inspirować do poszerzania horyzontów, budować więzi między uczniami i pokazywać, że nauka może być emocjonującym doświadczeniem.

Bitwy Intelktów organizowane są już od prawie 10 lat. Organizatorzy chcieliby, by impreza odbywała się co roku, jednak nie zawsze udaje się pozyskać środki i dofinansowanie na jej realizację, dlatego czasem zdarzają się jednoroczne przerwy.

— Przygotowanie Bitwy Intelktów to proces, który wymaga dużej uwagi organizacyjnej, ale najwięcej pracy poświęcamy oczywiście opracowaniu pytań. Zależy nam, aby były one nie tylko poprawne merytorycznie, ale też ciekawe, różnorodne i dostosowane do poziomu uczniów. Oprócz tego dbamy o odpowiednią logistykę —

rejestrację drużyn, przygotowanie przestrzeni w Domu Kultury Polskiej, nagrody i sprawny przebieg poszczególnych rund. Jednak to właśnie pytania są sercem całego wydarzenia i to im poświęcamy najwięcej energii — wyjaśnia Bożena Mieżonis.

MOTYWUJĄCA FORMA WYZWANIA

Młodzież z entuzjazmem uczestniczy w Bitwach Intelktów, chętnie sprawdzając swoją wiedzę i rywalizując z rówieśnikami.

— Młodzież bardzo chętnie podejmuje takie wyzwania. Sama formuła quizu, połączona z elementem rywalizacji i atrakcyjnymi nagrodami, działa motywująco. Uczniowie lubią sprawdzać swoją wiedzę w praktyce, a możliwość współpracy w drużynie sprawia, że udział w konkursie traktują nie tylko jako rywalizację, ale też jako dobrą zabawę. Dlatego drużyny zgłaszają się chętnie, a my się cieszymy, że wydarzenie budzi tak duże zainteresowanie. Zaangażowanie uczestników oceniam bardzo wysoko. Młodzież podchodzi do quizu z ogromnym entuzjazmem — widać, że przygotowuje się do rywalizacji, a podczas samego wydarzenia reaguje żywo i z pełnym skupieniem.

Cieszy nas, że uczniowie traktują Bitwę Intelktów nie tylko jako konkurs, ale też jako okazję do wspólnej zabawy i nauki. To właśnie ich energia i ciekawość są największą wartością całego przedsięwzięcia — podkreśla organizatorka.

Rozmówcy zaznaczają, że tego typu wydarzenia są niezwykle ważne, ponieważ pozwalają młodym Polakom na Wileńszczyźnie nie tylko sprawdzać swoją wiedzę i rozwijać umiejętności, ale także budować więź z językiem, kulturą i historią Polski. To przestrzeń, w której mogą poczuć dumę ze swoich korzeni, integrować się z rówieśnikami i przeżywać wspólne doświadczenia w języku polskim. Dzięki takim inicjatywom młodzież zyskuje motywację do nauki i odkrywa, że polskość na Litwie jest żywą, inspirującą wartością, którą warto pielęgnować i rozwijać. Młodzież coraz chętniej angażuje się w projekty, które łączą naukę z zabawą i pozwalają jej rozwijać się w atrakcyjnej formie. Bitwa Intelktów czy podobne wydarzenia pokazują, że kultura i edukacja mogą być inspirujące.

Przedsięwzięcie jest finansowane ze środków Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie.

Głównym celem Bitwy Intelktów jest połączenie edukacji, integracji i dobrej zabawy Fot. organizatorzy

Balony na lotnisku: białoruscy przemysłowcy przeprowadzili zmasowaną akcję

Justyna Giedroń

Litewskie Narodowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (NKVC) ostrzegало, że w jego kierunku leciało co najmniej 13 balonów.

W poniedziałek NKVC poinformowało, że znaleziono ponad 10 balonów meteorologicznych, które przewoziły tysiące paczek z papierosami. Zatrzymano osoby podejrzane o kontrabandę.

POLICJA PROWADZI AKTYWNE POSZUKIWANIA

Szef NKVC Vilmantas Vitkauskas oświadczył, że policja nadal prowadzi aktywne poszukiwania.

„Balony znaleziono w kilku rejonach graniczących z Białorusią. Zatrzymano także osoby, które zamierzały odebrać przemyczone za pomocą balonów papierosy. Obecnie służby poszukują pozostałych balonów i próbują ustalić, kto miał odebrać ładunek. Jak dotąd wszystko wskazuje na to, że w poniedziałek w nocy balony nie naruszyły przestrzeni powietrznej Litwy” — powiedział Vitkauskas.

Z kolei Władysław Kondratowicz, minister spraw wewnętrznych poinformował, że ogółem w ostatnich miesiącach zatrzymano 96 osób podejrzanych o kontrabandę, 34 osoby zostały oskarżone o przemyt.

„Jest to tylko część osób zaangażowanych w przemyt papierosów z Białorusi. Przypadki przemytu przy użyciu balonów meteorologicznych są traktowane jako zorganizowana przestępczość” — podkreślił minister.

Według danych MSW Litwy, obecnie prowadzone jest śledztwo w ponad 20 sprawach związanych z przemytem.

PARALIŻ STOŁECZNEGO LOTNISKA

W nocy z soboty na niedzielę przestrzeń powietrzna Litwy została naruszona przez 25 balonów z kontra-

Białoruskie balony przemysłowe w sobotę późnym wieczorem doprowadziły do wstrzymania na ponad sześć godzin ruchu lotniczego nad wileńskim lotniskiem.

W nocy z soboty na niedzielę przestrzeń powietrzna Litwy została naruszona przez 25 balonów z kontrabandą papierosów, które nadleciały z terytorium Białorusi **Fot. VSAT, zdj. ilustracyjne**

bandą papierosów, które nadleciały z terytorium Białorusi. W niedzielę, 5 października Litewskie Narodowe Centrum Zarządzania Kryzysowego poinformowało, że ponad połowę obiektów zauważono w Wilnie i w okolicach. Dwa balony pojawiły się bezpośrednio nad stołecznym lotniskiem. W związku z tym lotnisko w godzinach 22.16–4.50 rano było zamknięte. Część samolotów, które miały lądować w Wilnie, została skierowana na lotniska w Kownie, Rydze i Gdańsku. Wiele rejsów odwołano. Wpłynęło to na około 30 lotów, ograniczenia dotknęły 6 tys. pasażerów.

ATAKI BALONÓW STAJĄ SIĘ CODZIENNOŚCIĄ

Rzecznik Państwowej Służby Granicznej przy MSW RL (VSAT) Giedrius Mišutis zauważa, że ataki białoruskich balonów stają się codziennością.

— W nocy z soboty na niedzielę białoruscy przemysłowcy przeprowadzili zmasowaną akcję. W stronę

Litwy wypuścili ponad 20 balonów wypełnionych papierosami. Masowe działania ułatwiał przemysłowcom sprzyjający kierunek wiatru. W celach monitorowania w balonach są montowane urządzenia GPS. Około 80 proc. nielegalnych papierosów przemycanych jest balonami. Ataki białoruskich balonów stają się codziennością — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Giedrius Mišutis.

To nie pierwsza tego rodzaju sytuacja na Litwie. Od początku roku w kraju odnotowano ponad 500 podobnych incydentów — 2,2 razy więcej niż w ciągu całego 2024 r. (226). Tylko w pierwszej połowie tego roku służby skonfiskowały ponad 800 tys. paczek z papierosami przemycanymi za pośrednictwem balonów meteorologicznych.

Białoruskie balony z papierosami spadają także w Polsce i na Łotwie. Ostatnio na balon miał natrafić rolnik w województwie podlaskim. Według doniesień do balonu dołączony był pakunek z 1 750 paczkami papierosów. ■

Adomavičius zrezygnował. Protest trwa, „świtowcy” zerkają na MSW, głos zabrał Puchowicz

Rezygnacja Ignotasa Adomavičiusa nie zakończyła kryzysu w litewskim resorcie kultury. Świt Niemna utrzymuje kontrolę nad ministerstwem, a środowiska kultury zapowiadają dalsze protesty.

DYMISJA PO TYGODNIU

Ignotas Adomavičius, członek partii Świt Niemna, ustąpił ze stanowiska ministra kultury po zaledwie tygodniu urzędowania. Jak tłumaczył, do rezygnacji skłoniła go presja społeczna, zagrożenia wobec jego rodziny i potrzeba ochrony stabilności rządu.

„Aby chronić zarówno swoją rodzinę, jak i całą społeczność, aby nie zakłócać pracy rządu, rezygnuję ze stanowiska” — powiedział dziennikarzom.

Nie ujawnił, jakie konkretnie groźby otrzymał. Podkreślił jednak, że kultura dzięki niemu znalazła się w centrum uwagi i wyraził nadzieję, że jego odejście pozwoli skupić się na treści, a nie na formie. To przyjęta przez partię Świt Niemna narracja, wybrzmiała w ustach samego ministra jak i prezesa partii — że protesty to niemal poparcie dla ministerstwa, bo oto kultura jest w centrum uwagi, gdy wcześniej była spychana na bok.

Mimo odejścia Adomavičiusa, Świt Niemna nie zamierza rezygnować z zarządzania resortem. Lider ugrupowania Remigijus Žemaitaitis potwierdził, że ministerstwo pozostanie w gestii jego partii.

„TO, CO ODKRYLIŚMY...”

„Ignotas wykonał bardzo dużo pracy, pracy domowej. Mamy dokumenty, mamy papiery, które dowodzą, co działo się w ministerstwie. (...) To, co odkryliśmy, będzie przedmiotem naszych działań” — powiedział Žemaitaitis.

Tymczasowo funkcję ministra kultury powierzono minister edukacji Ramincie Popovienė z ramienia socjaldemokratów. Lider tej partii, Mindaugas Sinkevičius, nie wyklucza, że możliwe są zmiany w podziale

Rezygnacja Ignotasa Adomavičiusa nie uspokoiła środowiska kultury

Fot. Julius Kalinskas, ELTA

resortów w ramach koalicji, jednak jak dotąd nie rozpoczęto formalnych rozmów w tej sprawie.

Žemaitaitis zasugerował, że w zamian za kulturę partia mogłaby objąć np. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Obecnie szefem tego resortu jest Władysław Kondratowicz, socjaldemokrata. Nie wyklucza też, że nowym ministrem może zostać jeden z obecnych wiceministrów, spośród których dwóch należy do Świtu Niemna.

CO Z PROTESTAMI?

Odejście Adomavičiusa nie uspokoiło nastrojów. Przedstawiciele sektora kultury w niedzielę 5 października przeprowadzili ogólnokrajowy strajk. Protestujący wskazali, że problemem nie była sama osoba ministra, lecz powierzenie resortu partii Świt Niemna.

W ocenie środowisk kulturalnych, obecny nadzór nad ministerstwem stanowi zagrożenie dla walki z dezinformacją i wartości demokratycznych, takich jak wolność słowa.

Jednym z czynników, które przyspieszyły rezygnację Adomavičiusa, był jego wywiad dla portalu „Lrytas”, w którym unikał jednoznacznych deklaracji ws. Krymu i Ukrainy. Choć później doprecyzował swoje stanowisko, jego

wypowiedzi wywołały krytykę — także wśród koalicjantów.

Premier Inga Ruginienė miała — według Remigijusa Žemaitaitisa — podjąć decyzję o dymisji pod wpływem opinii publicznej. „Obserwuję, co się tutaj wydarzyło, i wyobrażam sobie, że za tydzień lub dwa powinniśmy otrzymać rezygnację minister ochrony kraju” — stwierdził Žemaitaitis.

NOWY MINISTER NIEPRĘDKO

Według przedstawiciela partii, Roberta Puchowicza, proces wyboru nowego ministra potrwa od tygodnia do dwóch. Priorytetem będą osoby związane z partią, choć nie wykluczono, że były minister mógłby kontynuować pracę w resorcie na innym stanowisku.

„Nie, na pewno nie będziemy podnosić tej kwestii (wymiany), przyjęliśmy odpowiedzialność za Ministerstwo Kultury i na pewno nie zamierzamy się jej wyrzec. Jeśli nasi partnerzy zgłoszą chęć wymiany, rozpatrzmy tę kwestię na posiedzeniu zarządu i rady” — powiedział Puchowicz.

„Na dzień dzisiejszy ministerstwo należy do Świtu Niemna i będziemy szukać innego kandydata, który będzie odpowiadał nam, społeczeństwu, rządowi i wszystkim ludziom” — dodał Puchowicz.

Opr. J.B. na podst. BNS

Nowe przepisy dla cudzoziemców: mniej godzin pracy, testy językowe i kontrola rodzin

Sejm rozpoczął prace nad wnioskiem dotyczącym zaostrożenia polityki migracyjnej. Propozycja, przygotowana przez lidera konserwatystów Laurynasa Kasčiūnasa, zakłada wzmocnienie integracji językowej cudzoziemców oraz wprowadzenie nowych ograniczeń.

Aneta Sokołowska

„TROSKA O JĘZYK LITEWSKI”

— Litwa jest gościnnym krajem, jednak troska o język litewski powinna być priorytetem, ponieważ stanowi on fundament tożsamości narodowej. Jeżeli chcemy, aby nasz język zachował swoją rangę, musimy wprowadzić wymóg jego znajomości dla cudzoziemców podejmujących pracę na Litwie. Na razie nie wiadomo, jaki poziom znajomości języka miałyby obowiązywać. Rząd ma zdecydować, czy będzie to poziom podstawowy (A2), czy wyższy, np. B1. Na razie decyzji nie ma. Moim zdaniem poziom powinien być taki, żeby cudzoziemcy, którzy przez pięć lat mieszkają na Litwie, mogli powiedzieć nie tylko „laba diena” czy „viso gero”. Myślę, że po pięciu latach powinni już swobodnie posługiwać się językiem litewskim — zaznaczył poseł w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”.

UTRUDNIENIE SPROWADZENIA RODZINY NA LITWĘ

Projekt poparło 85 posłów, nikt nie głosował przeciw, a dwóch wstrzymało się od głosu. Planowane zmiany przewidują m.in. wprowadzenie obowiązku nauki języka litewskiego dla cudzoziemców mieszkających w kraju od co najmniej pięciu lat, którzy ubiegają się o przedłużenie zezwolenia na pobyt czasowy.

— Przepisy, które teraz obowiązują, nie zachęcają obcokrajowców do nauki języka państwowego i ułatwiają sprowadzenie rodziny na Litwę. Nowe przepisy mają utrudnić cudzoziemcom sprowadzanie członków rodziny, aby zapobiec nadużyciom i zapewnić, że procedura będzie przebiegać w sposób

bardziej kontrolowany. Po wprowadzeniu nowych przepisów cudzoziemcy, którzy mieszkają na Litwie co najmniej dwa lata, posiadają roczne zezwolenie na pobyt czasowy i chcą sprowadzić członków rodziny, musieliby się wykazać znajomością języka litewskiego, chyba że istnieją obiektywne przeszkody w jego nauce. Nowe przepisy ograniczałyby także prawo studentów studiów magisterskich do sprowadzania rodzin do naszego kraju — podkreślił Laurynas Kasčiūnas.

KWESTIA „WIECZNYCH STUDENTÓW”

Kasčiūnas zwrócił uwagę, że w kraju pojawia się zjawisko tzw. „wiecznych studentów” — cudzoziemców, którzy przez wiele lat formalnie pozostają na pierwszym lub drugim roku studiów, a w rzeczywistości więcej pracują niż się uczą.

— Należy także wprowadzić zmiany w stosunku do studentów zagranicznych. Obecnie obowiązują

jące przepisy pozwalają im na pracę w pełnym wymiarze — do 40 godzin tygodniowo. Po wprowadzeniu nowych przepisów osoby studiujące na studiach licencjackich mogłyby pracować maksymalnie 20 godzin tygodniowo. Zmiana ma na celu ograniczenie przypadków, w których studenci bardziej koncentrują się na pracy niż na nauce, oraz zapewnienie, że czas poświęcony na studia będzie wystarczający do osiągnięcia wymaganych kwalifikacji. Wszystko wskazuje na to, że przyjechali nie po to, żeby studiować, ale żeby pracować i zarabiać. Rośnie liczba przypadków, w których studia w litewskich szkołach wyższych wykorzystywane są jako pretekst do uzyskania tymczasowego zezwolenia na pobyt w kraju — podkreślił.

Według danych z 1 września w kraju mieszkało niemal 210 tys. cudzoziemców. Największą grupę stanowili Ukraińcy (76 tys.), następnie Białorusini (52 tys.) oraz Rosjanie (14 tys.). ■

Zmiana ma na celu ograniczenie przypadków, w których studenci bardziej koncentrują się na pracy niż na nauce **Fot. Freepik**

Łukaszenka pomiędzy Moskwą, Brukselą a Waszyngtonem

Antoni Radczenko

Administracja Donalda Trumpa próbuje normalizować relacje z Białorusią. Łukaszenka stara się mieć otwartą furtkę na Zachód, ale posiada niewielkie pole do manewru — sądzi politolog Andrzej Pukszt. „Moim zdaniem stanowisko Unii Europejskiej pozostanie bez zmian” — twierdzi polityk Ruslanas Baranovas.

Po sfalszowaniu przez Aleksandra Łukaszenkę wyborów prezydenckich 2020 r. Białoruś stała się pariasem na arenie międzynarodowej. Zezwolenie na rosyjski atak ze swego terytorium jeszcze bardziej pogłębiło izolację Mińska. Przez 30 lat swych rządów Łukaszenka ciągle próbował lawirować pomiędzy Rosją a Zachodem. Teraz mogło się wydawać, że ta polityka ostatecznie poszła w niepamięć.

Za sprawą Donalda Trumpa sytuacja zaczęła się zmieniać. Czy Łukaszenka ponownie uda się ten manewr? Tego nie da się wykluczyć. „W ciągu 31 lat swojej dyktatury (przywódca Białorusi) Aleksander Łukaszenka, niewątpliwie politycznie przebiegły i obdarzony instynktem samozachowawczym, nauczył się sprawnie lawirować między państwem patronackim Białorusi — Rosją, a mocarstwami zachodnimi, którym w latach dwutysięcznych okresowo obiecywał demokratyczne reformy” — tak pisze o nim Financial Times.

ZWOLNIENIE WIĘŹNIÓW

W pierwszej połowie września reżim w Mińsku uwolnił 52 więźniów politycznych. W odpowiedzi USA zniosły sankcje na państwowe linie lotnicze „Bielavia”. Piotr Żochowski z Ośrodka Studiów Wschodnich nie sądzi, że zniesienie tych sankcji będzie miało duży wpływ na białoruską gospodarkę. „Prawdopodobnie pozwoli jedynie na wznowienie dostaw amerykańskich części zamiennych niezbędnych do serwisowania samolotów Boeing i Embraer. Istnieje

Przez 30 lat swych rządów Łukaszenka ciągle próbował lawirować pomiędzy Rosją a Zachodem **Fot. EPA-ELTA**

ryzyko, że część podzespołów może trafić do Rosji, szukającej sposobów na ominięcie sankcji. Raczej nie dojdzie do wznowienia bezpośrednich połączeń lotniczych z USA” — zauważa w swej analizie.

Szef polskiej dyplomacji Radosław Sikorski poinformował, że w polsko-amerykańskim dialogu na temat zwolnienia wszystkich więźniów politycznych widać wyraźny postęp. „Polsko-amerykański dialog na temat uwolnienia wszystkich więźniów politycznych na Białorusi postępuje. Można i zostanie osiągnięte więcej. Każdy krok w kierunku amnestii był wynikiem wysiłków administracji prezydenta USA Donalda Trumpa i jego najbardziej wykwalifikowanego zespołu, w tym Johna Coale’a i Chrisa Smitha” — napisał polityk.

Ten i podobne gesty można odebrać, jako próby białoruskiego dyktatora wyzwolenia się z uścisku Kremla. Niestety z drugiej strony amerykański think tank Instytut Studiów nad Wojną ogłosił, że służby specjalne Rosji i Białorusi mogą przeprowadzić operacje sabotażowe wobec infrastruktury krytycznej w Polsce i wysłać drony, oskarżając o to Ukrainę.

BEZ SZANS?

Powstaje zasadne pytanie, co Europa, zwłaszcza dotyczy to państw bezpośrednio graniczących z Białorusią, powinna zrobić na danym odcinku?

— Niedawno na łamach „Rzeczpospolitej” ukazał się wywiad z byłym polskim ambasadorem na Białorusi Leszkiem Szerepko (ambasador w latach 2011-2015 — przyp. red.), który twierdził, że nadal warto grać z Łukaszenką, aby go odciągnąć od Putina. Tym niemniej, szczególnie na Litwie, dominuje opinia, że wszystkie próby były niepomyślne i nie ma szans na wstawienia nogi pomiędzy Łukaszenką a Putinem — oświadcza w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Andrzej Pukszt, politolog z Uniwersytetu Witolda Wielkiego.

Kolejny nasz rozmówca, poseł Ruslanas Baranovas, twierdzi, że Europa i USA mają odmienne stanowiska względem Łukaszenki.

— Kiedy mówimy o relacjach z Białorusią, to sądzę, że nie warto mówić o relacjach Zachód-Białoruś, tylko relacjach Litwy i Unii Europejskiej z Białorusią. Stany Zjednoczone dokładają starań, aby normalizować stosunki z Mińskiem.

12.>>

Zobaczmy, jak to się będzie udawało. Moim zdaniem stanowisko Unii Europejskiej pozostanie bez zmian i nie oczekiwałbym ocieplenia relacji. Jeśli chodzi o Litwę, to mamy duże wątpliwości co do tego, czy Łukaszenka może coś nam zaproponować, co wzmocniłoby nasze poczucie bezpieczeństwa. Tutaj mam na uwadze nie tylko relacje polityczne, tylko fakt, że w lutym 2022 r. wojska rosyjskie zaatakowały Ukrainę również ze strony Białorusi — mówi naszemu dziennikowi zastępca przewodniczącego sejmowej Komisji Spraw Europejskich oraz członek Komisji Spraw Zagranicznych.

PLAN POKOJOWY

W ubiegłym tygodniu Aleksander Łukaszenka udzielił wywiadu rosyjskiej telewizji, gdzie oświadczył, że Władimir Putin ma propozycję pokojową dla Ukrainy i którą rzekomo wspiera Donald Trump. „Aby uniknąć utraty całej Ukrainy, Zelenski nie powinien negocjować, tylko zgodzić się na korzystne warunki, które, ogólnie rzecz biorąc, zostały zaaprobowane przez Amerykanów” — oświadczył dyktator.

Łukaszenka dodał, że on, Putin oraz Zelenski będąc liderami trzech państw słowiańskich powinni spotkać się i wypracować porozumienie w sprawie konfliktu.

— Łukaszenka stara się mieć otwartą furtkę na Zachód, ale moim zdaniem posiada bardzo niewielkie pole do manewru. Sytuacja jest następująca — generalnie z tej furtki nie jest zadowolony ani Zachód, ani sam Łukaszenka. Ostatnio największy sygnał dla Mińska popłynął ze strony Trumpa, kiedy jego wysłannik odwiedził Białoruś (we wrześniu Mińsk odwiedził John Coale — przyp. red.). Pokłosem tej wizyty było uwolnienie sporej grupy więźniów politycznych oraz zniesienie sankcji z „Belavi”. Dodatkowo było kilka symbolicznych gestów — na przykład prezydent USA pozytywnie wyraził się o Łukaszence. Z pewnością te ruchy wzmocniły apetyt po obu stronach. Strona zachodnia z pewnością chciałaby zwolnienia kolejnych więźniów, natomiast Mińsk marzy, aby ponownie można

było eksportować nawozy potasowe przez port w Kłajpedzie. Jednak w przypadku portu kłajpedzkiego, to Litwa nie będzie sama podejmowała decyzji. Litwa w tym zakresie będzie mocno konsultowała się ze Stanami Zjednoczonymi oraz Unią Europejską. Generalnie zmiany polityki względem Białorusi bardziej bym oczekiwał ze strony Białego Domu niż Brukseli. Wydaje się, że Trump chciałby pokazać, iż zachodzą pewne zmiany na tym odcinku — podkreśla Pukszt.

GŁOS CICHANOUSKIEJ

Suwerenność Łukaszenki, uważa Ruslanas Baranovas, jest mocno ograniczona, dlatego trudno spodziewać się z jego strony jakichkolwiek ruchów samodzielnych.

— Łukaszenka posiada bardzo ograniczoną samodzielność. Jednym z argumentów Ameryki odnośnie polityki względem Mińska jest to, że oni poprzez swe działania próbują zwiększyć samodzielność Białorusi. My Europejczycy mamy inne podejście, ponieważ takich prób widzieliśmy mnóstwo. Niejeden polityk próbował poprawić relacje z Mińskiem oraz uniezależnić Łukaszenkę od Moskwy. Nikomu to się nie udało. Moim zdaniem, kiedy Putin chce coś rozmieścić na terytorium Białorusi, to raczej nie pyta, tylko informuje. Poza tym gospodarczo Białoruś

jest mocno uzależniona od Rosji. Są obliczenia, które mówią, że 95 proc. wszystkiego, co się kręci w białoruskiej ekonomii, pochodzi z Rosji. Putin tak naprawdę nie potrzebuje wojska, po prostu może „przykręcić kranik” towarów oraz usług i sama egzystencja Białorusi będzie pod znakiem zapytania — oświadcza polityk.

Liderka demokratycznej Białorusi Swiałłana Cichanouska, w rozmowie z Associated Press, oświadczyła, że Łukaszenka zwyczajnie próbuje oszukać amerykańskiego przywódcę. „Sądzę, że zamiarem Łukaszenki jest oszukanie prezydenta Trumpa. Chce kupić Lamborghini za 2 tys. euro, wziąć dużo, a nie oddać niczego” — oświadczyła.

Czy głos Cichanouskiej, która od pięciu lat przebywa na emigracji, jest słyszalny na świecie?

— Rola Swiałłany Cichanouskiej z pewnością jest symboliczna, ale wpisuje się do polityki Unii Europejskiej względem Białorusi oraz po części Stanów Zjednoczonych. Biuro Cichanouskiej próbuje wywierać presję polityczną. Oczywiście nie ludźmy się, że ta presja jest bardzo silna. Tym niemniej jest przyjmowana przez premierów oraz szefów instytucji UE. To z pewnością nie podoba się Łukaszence — sądzi Andrzej Pukszt.

TVP
WILNO

Sądzę, że zamiarem Łukaszenki jest oszukanie prezydenta Trumpa — twierdzi Swiałłana Cichanouska. Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

Oszustwa telefoniczne przybierają na sile – policja apeluje o czujność

Aneta Sokołowska

W ciągu jednej doby policja okręgu wileńskiego wszczęła aż sześć dochodzeń w sprawie oszustw telefonicznych. Liczba takich przestępstw stale rośnie. Funkcjonariusze wraz z przedstawicielami banków apelują do mieszkańców o zachowanie szczególnej czujności.

— Oszustwa telefoniczne nie przybierają nowych form — sprawcy wciąż podszywają się pod pracowników banków, operatorów komórkowych czy funkcjonariuszy organów ścigania. Coraz częściej jednak działają w bardziej wyrafinowany sposób i udaje im się wprowadzić w błąd większą liczbę osób. Należy zwrócić uwagę, że oszuści telefoniczni posługują się językiem rosyjskim — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Żygėda Augonė, kierowniczka ds. bezpieczeństwa informacji w Swedbank.

TE SAME SCENARIUSZE

Żygėda Augonė tłumaczy, że aby uwiarygodnić swoje działania i zniechęcić ofiarę do kontaktu z bankiem czy policją, oszuści wykonują dodatkowe połączenie wideo. W trakcie rozmowy jeden z nich podaje się za funkcjonariusza, ubrany w policyjny mundur. Rozmówczyni podkreśla, że podczas takiego połączenia podawane są instrukcje, kiedy, gdzie i jakie kody wprowadzić lub zmienić limity w bankowości internetowej/mobilnej. Stosowane są te same scenariusze polegające na straszeniu, że konto danej osoby zostało wykorzystane do nielegalnych operacji lub że pracownicy banku są skorumpowani i trzeba ratować swoje pieniądze. Stosuje się presję psychologiczną, aby osoba nie mogła z nikim się skonsultować.

— Najlepszym sposobem ochrony przed oszustami telefonicznymi jest natychmiastowe odłożenie słuchawki po odebraniu połączenia w języku rosyjskim, ponieważ oszuści bardzo sprytnie wykorzystują wszystkie oko-

liczności usłyszane podczas rozmowy na swoją korzyść i do zastraszania ludzi. Jeśli jednak padłeś ofiarą oszustów, przed potwierdzeniem jakichkolwiek operacji zatrzymaj się na chwilę i spróbuj porozmawiać ze znajomymi, a jeszcze lepiej — zadzwoń na policję, do swego operatora telekomunikacyjnego lub banku, aby upewnić się, że to naprawdę nie oni dzwonili. Jeśli jednak potwierdziłeś operacje i straciłeś pieniądze, jak najszybciej zablokuj swe konto i skontaktuj się z policją oraz bankiem — zaznacza Augonė.

SZEŚĆ DOCHODZEŃ W CIĄGU DOBY

Analiza Centrum Kompetencji ds. Zapobiegania Praniu Pieniędzy pokazuje, że w ciągu pierwszych sześciu miesięcy odnotowano 290 przypadków telefonicznych oszustw, w wyniku których mieszkańcy stracili około 2,5 mln euro. W sumie w tym okresie odnotowano aż 4,5 tys. prób wyłudzenia pieniędzy.

Według danych policji okręgu wileńskiego, 1 października otrzymano zgłoszenie od przedstawiciela firmy, że w ostatnich dniach 3-4 nieznane osoby włamały się do korespondencji e-mailowej między tą firmą a inną spółką

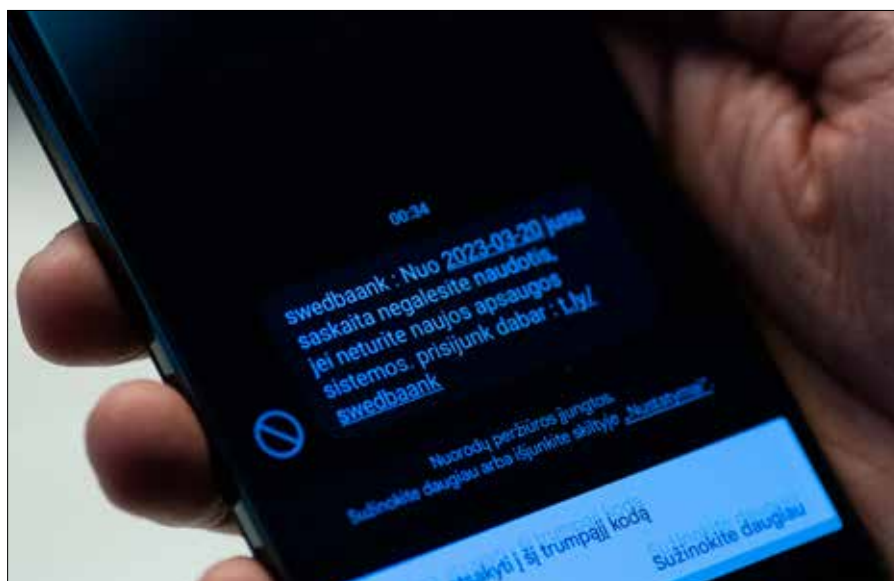
i podając fałszywe dane o rzekomej zmianie danych bankowych, wyłudziły 22 316 euro.

Kobieta urodzona w 1948 r. zgłosiła, że 29 września w Wilnie, gdy była w domu, zadzwonili do niej nieznani rosyjskojęzyczni mężczyźni, którzy podając się za funkcjonariuszy policji, wyłudziła kartę płatniczą i wypłacili z konta 13,9 tys. euro.

Mieszkanca Wilna (ur. w 1957 r.) zgłosiła, że 29 września zadzwonili do niej nieznani rosyjskojęzyczni mężczyźni, którzy podając się za przedstawicieli urzędu skarbowego i banku, wyłudziła od niej 8,6 tys. euro.

Kobieta (ur. w 1976 r.) zgłosiła, że 30 września zadzwoniła do niej nieznana osoba, która podając się za funkcjonariusza policji, wyłudziła 3,3 tys. euro. W tym samym czasie kobieta (ur. w 1963 r.) zgłosiła, że 30 września zadzwonili do niej nieznani ludzie, którzy podając się za pracowników firmy telekomunikacyjnej i banku oraz funkcjonariuszy policji, wyłudziła 5,6 tys. euro.

Kobieta (ur. w 1947 r.) zgłosiła policji w okręgu wileńskim, że 30 września i 1 października zadzwonili do niej nieznani ludzie, którzy podając się za funkcjonariuszy policji, wyłudziła od niej 3,8 tys. euro. ■

Oszuści wciąż podszywają się pod pracowników banków, operatorów komórkowych czy funkcjonariuszy organów ścigania **Fot. Karolina Gudžiūnienė, ELTA**

„Lot ku legendzie”: w Polsce powstanie film o litewskich lotnikach Dariusie i Girėnasie

O „Locie ku legendzie”, nowym filmie dokumentalnym poświęconym litewskim lotnikom Steponasowi Dariusowi i Stasysowi Girėnasowi rozmawiamy z jego producentem — Robertem Lewandowskim, prezesem Zarządu LUXURY Care & More w Szczecinie.

Leszek Wątróbski: Skąd się wziął pomysł na ten film?

Robert Lewandowski: Jestem patriotą lokalnym i zawsze szukam ciekawych tematów w naszym regionie. Dwa lata temu skończyłem inny film, który był realizowany na Pojezierzu Myśliborskim. Odwiedzając Muzeum Pojezierza Myśliborskiego w Myśliborzu poznałem jego dyrektorkę Magdalenę Szymczyk i to ona właśnie opowiedziała mi historię tragicznej śmierci litewskich lotników Steponasa Dariusza i Stasysa Girėnasa, w Pszczelniku. Skontaktowałem się następnie z konsulem honorowym Republiki Litewskiej w Szczecinie, panem Wiesławem Wierchosiem i wizyta u niego utwierdziła mnie, że to znakomita historia na ciekawy projekt filmowy. Taki był początek. Pan konsul uruchomił swoje liczne kontakty po stronie litewskiej i tak pomysł przerodził się w rzeczywistą inicjatywę — realizację produkcji dokumentalnego filmu. Jest on zresztą naszym dobrym duchem tego projektu przez cały czas.

Kto będzie głównym bohaterem tego dokumentalnego filmu?

Nasz film „Lot ku legendzie” będzie opowiadał o dwóch litewskich imigrantach mieszkających w Nowym Jorku. Mieli marzenie, aby zainspirować swój kraj i uczynić go bardziej znanym na całym świecie. Historia ta zaczyna się od pomysłu dwóch młodych pilotów amerykańskich pochodzenia litewskiego, którzy zamierzają bez międzylądowania przelecieć nad Atlantykiem i dolecieć do swojej ojczyzny na Litwę. Pobić tym samym rekord długości lotu. Pomysł przerodził się w pasję, a potem w rzeczywistość. Z Nowego Jorku wylecieli 15 lipca 1933 r. W filmie

Robert Lewandowski, producent filmowy i prezes Zarządu LUXURY Care & More w Szczecinie

Fot. Leszek Wątróbski

będziemy podążali śladami naszych bohaterów, przygotowaniach do lotu i zbiórkach funduszy na zakup samolotu Bellanca CH-300 Pacemaker, który nazwali Lituanica na cześć swojego narodu. Będziemy też świadkami lotu i jego tragicznego końca, gdyż obaj lotnicy zginęli w katastrofie 17 lipca 1933 r. na terenie ówczesnych Niemiec. Ich życie zostało tragicznie zakończone, ale ich podróż dopiero się rozpoczęła. Zobaczmy, jak ogromny wpływ wywarli na naród. Legenda i bohaterzy narodowi, którymi są teraz, zostaną poddani próbie, aby sprawdzić, czy łatwo było zachować pamięć o nich i czy nie zostali przykryci kurzem późniejszych wydarzeń.

Losy tych dzielnych pilotów pamiętają nie tylko ich współobywatele...

... ale także Amerykanie i Polacy. To w Stanach Zjednoczonych mieszkali i stamtąd wylecieli. Zginęli na terenie współczesnej

Polski pod Pszczelnikiem w małej wsi w województwie zachodniopomorskim. Od tego czasu wielu Polaków dba o to miejsce pamięci. Zarówno dla Litwinów, jak i Polaków to smutne wydarzenie stało się pomostem do pogłębienia relacji polsko-litewskich. Od lat przedstawiciele obu krajów upamiętniają rocznicę katastrofy, do której doszło w lesie niedaleko Myśliborza. Film ma być więc również wizytówką województwa zachodniopomorskiego, bo Pszczelnik leży w naszych granicach, gdzie znajduje się miejsce katastrofy i jest ich pomnik. To przecież polskie, a konkretnie władze Myśliborza z jego burmistrzem, dbają o nie i każdego roku organizują uroczyste obchody upamiętniające ich śmierć. Dotąd w kinematografii zarówno litewskiej jak i międzynarodowej nie powstał film dokumentalny przedstawiający tę fascynującą historię bohaterskich lotników — od startu w USA, aż do wypadku pod Pszczelnikiem. W czasach Związku Radzieckiego powstała co prawda wersja fabularna filmu opowiadająca o ich historii, jednak z uwagi na radziecką propagandę nie była moim zdaniem do końca obiektywna. Nasz dokument filmowy będzie łączył trzy narody — litewski, bo urodzili się Litwinami, amerykański, bo byli również obywatelami tego kraju i stamtąd wylecieli i polski, bo tu zginęli, chociaż były to wówczas Niemcy, ale to nasi rodacy dbają o pamięć o ich wyczynie.

Jak daleko posunięte są przygotowania do rozpoczęcia zdjęć?

Na tę chwilę mamy już mocno zaawansowany scenariusz.

Chcemy pokazać ten film w trzech wymiarach rozpoczynając go w Stanach, bo tam rozpoczyna się ta fascynująca historia.

15.>>

Mamy już mocno zaawansowane rozmowy z ambasadą litewską w Warszawie, przy pomocy pana konsula. Patronaty medialne naszych zachodniopomorskich mediów, w tym również telewizji polskiej. Przy pomocy Ambasady Republiki Litewskiej chcemy pozyskać też patronat telewizji litewskiej LRT. Nie ukrywam, że chcielibyśmy znaleźć na Litwie jeszcze jedno medium polsko-litewskie — np. „Kurier Wileński” i pozyskać go do współpracy jako patrona medialnego. Jesteśmy też po rozmowach z wileńskim i kowieńskim muzeum. Otrzymaliśmy od nich zapewnienie, że otrzymamy za ich pośrednictwem wszystko, co tylko jest w ich zbiorach nt. bohater-skich lotników litewskich. Szczególnie obszernie jest to wszystko udokumentowane w muzeum kowieńskim, łącznie z zachowanym wrakiem. Zrobiliśmy już kwerendy archiwalne dostępnych publikacji na ten temat po stronie polskiej i częściowo amerykańskiej. Odnaleźliśmy też archiwalne niemieckie gazety ze Szczecina, które publikowały informacje na temat wypadku.

Powstały różne teorie tego wypadku...

Wszystkie teorie dotyczące wypadku zebraliśmy w jedną całość podczas pracy nad scenariuszem. Chcemy pokazać historię — od startu do katastrofy, uzupełniając to historią i biografią obu pilotów i pokazać wreszcie emocje, czyli to, że oni poświęcili praktycznie wszystko dla swojego narodu, dedykując przelot swojej niepodległej ojczyźnie. Nad Atlantykiem lot przebiegał pomyślnie. Jednak litewscy lotnicy napotkali niekorzystne warunki pogodowe nad Niemcami, a także miały miejsce wady w działaniu silnika, które prawdopodobnie przyczyniły się do ich katastrofy. Są też teorie, że mogli zostać zestrzeleni przypadkowo przez niemiecką obronę przeciwlotniczą. Choć lot zakończył się ich największą ofiarą, kilkaset kilometrów od ojczyzny, udało im się osiągnąć swój cel. Pośmiertnie stali się bohaterami

Premiera filmu dokumentalnego „Lot ku legendzie” planowana jest za trzy lata, na 95. rocznicę katastrofy

Film „Lot ku legendzie” będzie opowiadał o dwóch litewskich imigrantach mieszkających w Nowym Jorku. Mieli marzenie, aby zainspirować swój kraj i uczynić go bardziej znanym na całym świecie. Historia ta zaczyna się od pomysłu dwóch młodych pilotów amerykańskich pochodzenia litewskiego, którzy zamierzają bez międzylądowania przelecieć nad Atlantykiem i dolecieć do swojej ojczyzny na Litwę.

rami narodowymi i nadal są wielką inspiracją dla przyszłych pokoleń Litwinów i lotników również z innych krajów.

Do kogo adresowany będzie Wasz film?

Film adresowany będzie nie tylko do ludzi lubiący historię, ale także do przeciętnego widza, również młodego. Chcemy w nim wykorzystać nowoczesną technologię — czyli elementy 3 D, które będą mogły pokazać kluczowe momenty lotu. Współczesna technika filmowa umożliwia już takie rozwiązania. Docelowo film będzie pełnometrażowym dokumentem co najmniej 60 minutowym. Być może dłuższym, bo historia jest fascynująca w wielu wymiarach. Chcemy np. pokazać wątek polski,

bowiem jedną z pierwszych osób będących na miejscu katastrofy, był nasz rodak pracujący wówczas na terenie Niemiec. To on wykonał jedno z pierwszych zdjęć miejsca katastrofy, które później ukazały nawet w odległych Stanach Zjednoczonych. Choć w tej historii jest jeszcze wiele wątków do dokładnego sprawdzenia.

Są także inne ciekawe wątki. Jakie?

Cała historia jest ciekawa. Na uwagę zasługuje m.in. element walki w czasie ich lotu. W samolocie nie mieli nic oprócz paliwa i kanapek. Inne rzeczy wyrzucili z samolotu, który miał być jak najlżejszy, aby jak najdłużej mógł się utrzymać w powietrzu. Nie mieli nawet podstawowych przyrządów nawigacyjnych. W naszym zespole produkcyjnym pracują animatorzy po Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, którzy będą mogli za pomocą współczesnej animacji 3 D odtworzyć te fragmenty lotu, których przebiegu możemy się tylko domyślać.

Jaki zespół będzie realizował ten film?

Reżyserem filmu będzie Krzysztof Kubik — młody, acz już bardzo doświadczony filmowiec. Jest on laureatem Brytyjskiej Akademii Filmowej BAFTA i Królewskiego Stowarzyszenia Telewizyjnego. Tworzy filmy dokumentalne jak i fabularne.

17.>>

16.>>

W roku 2015 ukończył w Edinburgu College of Art na tamtejszym uniwersytecie, na kierunku filmu dokumentalnego i operatorskiego.

Jego obecne projekty obejmują fabułę, dokumenty, reklamy i krótkie formy. W zespole produkcyjnym mamy filmowców, którzy zdobywali swoje doświadczenie od lat 90. Nasza firma powstała ponad 30 lat temu. Przez ten czas wyprodukowaliśmy wiele filmów reklamowych, dokumentalnych, animacji dla telewizji i na rynek ogólnopolski. Nasza ostatnia produkcja to dokument przygotowany przy współpracy z TVP i Zachodniopomorskim Funduszem Filmowym, adresowany do młodszej publiczności. Nakręcony na motywach powieści Zbigniewa Nienackiego „Księga Strachów” — opowiadającej o przygodach ikonicznej polskiej postaci, historyka — detektywa Pana Samochodzika. Akcja powieści i naszego filmu została osadzona na terenach Pojezierza Myśliborskiego. Film jest więc pretekstem do pokazania piękna tych terenów Pomorza Zachodniego.

Na czym obecnie koncentrują się Wasze przygotowania? Co jeszcze trzeba zrobić

W tej chwili pozostało nam jeszcze dopięcie kwestii finansowania filmu. Nie ukrywam, że chcielibyśmy, aby strona litewska też się dołożyła do jego realizacji, z tej prostej przyczyny, że jest to historia o ich bohaterach. A jednym z warunków otrzymania środków z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej jest posiadanie partnera litewskiego. Skorzystałem z pomocy Ambasady Republiki Litwy w Warszawie i po weryfikacji wysłałem, na kilka adresów litewskich producentów, zapytanie o współpracę. Mamy pozytywny odzew praktycznie od wszystkich.

Ważnym problemem są zdjęcia w USA. I nie chodzi tutaj o kwestie logistyczne czy filmowe, ale przede wszystkim pozwolenia na filmowanie, które są bardzo rygorystyczne w Stanach. Liczymy tutaj na pomoc ambasady litewskiej w USA, za pośrednictwem ambasady Litwy w Warszawie. Po konsultacjach z konsulem honorowym Litwy w Szczecinie, postanowiliśmy wystąpić o patronat honorowy nad premierą filmu do Prezydenta RP. Po jego otrzymaniu zwrócimy się również do strony litewskiej. Mamy nadzieję, że obie gło-

wy państwa zaszczytą nas swoją obecnością na premierze.

Ile by ten film mógł kosztować?

Szacując rozmach produkcji, zdjęcia w trzech państwach, wykonanie animacji 3 D budżet powinien odzwierciedlać ten rozmach. Nasze doświadczenie producenckie pozwala nam jednak na ograniczenie pewnych kwestii bez straty jakości filmu. Mam spory zespół ludzi, którzy produkowali już ze mną różne filmy. Szacujemy całkowity koszt produkcji na ok. 700 tys. zł.

Na kiedy planuje Pan premierę?

Po załatwieniu kwestii finansowej przystąpimy do realizacji poszczególnych etapów produkcji. Planujemy już w przyszłym roku wyprawę do Kowna, gdzie powstanie część zdjęć. Scenariusz jest już prawie gotowy. Jesienią planujemy przyjechać do Pszczelnika, aby obejrzeć możliwości zdjęciowe w miejscu katastrofy. Premiera filmu jest planowana za trzy lata na 95. rocznicę katastrofy. Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Leszek Wątróbski

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

Władze Myśliborza dbają o miejsce pamięci i każdego roku organizują uroczyste obchody upamiętniające śmierć słynnych litewskich lotników **Fot. Leszek Wątróbski**

Muzeum Drogownictwa w Jewiach — jedyne takie miejsce na Litwie

W niewielkim miasteczku Jewie (lit. Vievis), położonym przy trasie między Wilnem a Kownem, znajduje się wyjątkowe miejsce — Muzeum Drogownictwa (lit. Kelių muziejus).

Dobłą wiadomością dla odwiedzających z Polski jest fakt, że od lipca muzeum można zwiedzać również z przewodnikiem mówiącym po polsku.

Placówka została otwarta w 1995 r. i od tego czasu zgromadziła tysiące eksponatów. Wiele z nich trafiło do zbiorów dzięki samym drogowcom, którzy ofiarowali narzędzia, dokumenty czy elementy techniczne, aby pamięć o ich zawodzie i dorobku została zachowana.

MODERNIZACJA I NOWE ATRAKCJE

W 2025 r. rozpoczęto gruntowną modernizację muzeum. Projekt obejmuje odświeżenie wnętrza, stworzenie nowych stref tematycznych oraz wprowadzenie interaktywnych atrakcji. Odwiedzający będą mogli spróbować swoich sił w symulatorze pracy drogowca, poznać tajniki utrzymania nawierzchni czy zobaczyć, jak zmieniała się technika znakowania dróg.

„Chcemy, aby muzeum nie było tylko miejscem oglądania eksponatów, ale przestrzenią doświadczeń. Naszym celem jest połączenie przeszłości z teraźniejszością — pokazanie, jak bardzo praca drogowców wpływa na codzienne życie każdego z nas” — podkreśla kierownik muzeum Riman-tas Zagrebajev.

OD KONNYCH KOTŁÓW PO CIĘŻKĄ TECHNIKĘ

Ekspozycje rozmieszczone są na dwóch piętrach budynku, na zewnętrznym placu oraz w dużym hangarze. Można tu zobaczyć zarówno stare mapy, znaki drogowe i makiety mostów, jak i prawdziwe maszyny do budowy szos.

Jednym z najcenniejszych zabytków jest bitumowy kocioł

Można tu zobaczyć zarówno stare mapy, znaki drogowe i makiety mostów, jak i prawdziwe maszyny do budowy szos

z 1854 r., ciągnięty niegdyś przez konie. W hangarze zgromadzono natomiast ciężką technikę: walce, równiarki, spychacze i samochody używane w różnych okresach XX w. To wyjątkowa okazja, by z bliska przyrzeć się maszynom, które kształtowały litewskie drogi.

Nie brakuje również polskich akcentów. Na ekspozycji można obejrzeć dokumenty drogowe z okresu międzywojennego, a także fragmenty wileńskiego odpowiednika „trylinki” — płyt betonowo-kamiennych wynalezionych przez polskiego inżyniera Władysława Trylińskiego, pochodzącego z Telsza.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Muzeum aktywnie uczestniczy w programie „Paszport Kultury” (lit. Kultūros pasas), dzięki któremu szkoły mogą korzystać z zajęć edukacyjnych finansowanych z budżetu państwa. Uczniowie biorą udział w warsztatach, quizach czy grach terenowych, które po-

zwalają im poznać zawód drogowca w praktyce. Interaktywna forma zajęć sprawia, że młodzi ludzie nie tylko oglądają eksponaty, lecz stają się uczestnikami historii.

Także dorośli turyści znajdują tu coś dla siebie. Muzeum zainteresuje zarówno osoby, które o budowie dróg nie wiedzą nic, jak i specjalistów chcących poszerzyć swoją wiedzę.

Muzeum można zwiedzać indywidualnie i grupowo. Warto jednak wcześniej umówić wizytę — szczególnie w przypadku grup polskojęzycznych. To doskonała propozycja dla turystów z Polski i Polaków mieszkających na Litwie, którzy chcą odkryć mniej oczywistą, ale niezwykle fascynującą część litewskiej historii.

Adres placówki: Kauno g. 14, Vievis, rejon Elektrėnų; tel. +370 613 95945, e-mail: info@keliumuziejus.lt; strona internetowa: keliumuziejus.lt

Inf. i fot. Muzeum Drogownictwa (lit. Kelių muziejus)

W filii UwB o sztucznej inteligencji dla małych i średnich przedsiębiorstw

Rajmund Klonowski

W wileńskiej filii Uniwersytetu w Białymstoku 30 września odbyło się ekspercko-biznesowe seminarium dotyczące sztucznej inteligencji — możliwości i zagrożeń z nią związanych. Było to uczczenie 10-lecia ważnej polsko-litewskiej inicjatywy.

Seminarium nazywało się „Poland and Lithuania — AI Opportunities: global and regional trends, experts and SMEs perspective” (pol. „Polska i Litwa — możliwości Sztucznej Inteligencji: trendy globalne i regionalne, eksperci i perspektywa małych oraz średnich przedsiębiorstw”).

UCZCZENIE 10-LECIA IZBY HANDLOWEJ

Wydarzenie zorganizowano z okazji 10-lecia Polsko-Litewskiej Izby Handlowej. Dyskusje uczestników — przedstawicieli administracji, biznesu, nauki i technologii — koncentrowały się na szansach i wyzwaniach związanych z rozwojem AI. Mówiono o tym, jak małe i średnie przedsiębiorstwa mogą na tym skorzystać.

W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele instytucji rządowych i biznesowych, m.in. Grzegorz Marek Poznański, chargé d'affaires Ambasady RP w Wilnie, Vidmantas Janulevičius, prezes Litewskiej Konfederacji Przemysłowców, oraz Benediktas Girdvainis z litewskiego Ministerstwa Gospodarki i Innowacji.

DR WENCLIK: „COŚ, CZEGO MASZYNY NIE ZASTĄPIĄ”

Z perspektywy uniwersytetu i konieczności uwzględnienia etycznych oraz humanistycznych aspektów AI mówiła dr Małgorzata Wenclik, prodziekan ds. rozwoju i umiędzynarodowienia filii UwB w Wilnie.

— Jestem pod dużym wrażeniem konferencji — szczególnie obecności ekspertów od sztucznej inteligencji oraz firm, które realnie wdrażają AI w różnych obszarach. Od administracji i usług publicznych po uczel-

nie. Widać wyraźnie, że AI staje się uniwersalnym narzędziem, a jej rozwój będzie postępował — zaznaczyła prodziekan.

— Zgadza się co do ogromnego potencjału tej technologii, ale dostrzegamy też związane z nią zagrożenia. Kluczowe jest humanistyczne podejście — etyka i odpowiednie regulacje prawne muszą iść w parze z rozwojem technologicznym. W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że AI zacznie dominować nad człowiekiem, a nawet go ograniczać — przestrzega nasza rozmówczyni.

— W kontekście kompetencji przyszłości szczególnie ważne będzie krytyczne myślenie — coś, czego maszyny nie zastąpią, mimo dostępu do ogromnych zasobów danych. To ono powinno być fundamentem edukacji, także przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi. Musimy pamiętać, by rozwój technologii nie odbierał nam zdolności twórczego i niezależnego myślenia — zaznaczyła dr Wenclik.

„MOŻEMY WIĘCEJ, NIŻ WYNIKA Z FINANSÓW”

O inicjatywie w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” opowiedział też Robert Juodka z Polsko-Litewskiej Izby Handlowej, prowadzący konferencję.

— Skupiliśmy się na roli sztucznej inteligencji w codziennej pracy — zarówno w Polsce, jak i na Litwie. Dyskutowaliśmy o tym, jak małe i średnie przedsiębiorstwa mogą i powinny wykorzystywać rozwiązania AI, aby nadążyć za dynamicznymi zmianami technologicznymi. Potęgi światowe inwestują miliardy w rozwój AI — USA uruchomiły program Stargate o wartości ponad 500 mln zł, Chiny przeznaczyły na podobne działania około 200 mld dolarów. Polska i Litwa nie dysponują takimi środkami, ale mimo to mogą skutecznie uczestniczyć w tej transformacji — wyjaśnia Robert Juodka.

— Nasze kraje wielokrotnie pokazywały, że potrafią osiągać więcej, niż wynikałoby z ich rozmiaru czy możliwości finansowych. (...) Przedstawiono liczne przykłady małych i średnich firm z Polski i Litwy, które bez ogromnych budżetów osiągają imponujące rezultaty. To daje nadzieję, że w „wyścigu AI” nie będziemy na końcu stawki — dodaje.

— Musimy jednak kontynuować te działania. (...) Tylko wtedy damy naszym startupom realną szansę zaistnieć globalnie — podsumowuje.

Organizatorzy to Ambasada RP w Wilnie, Fundacja Digital Poland, Litewskie Stowarzyszenie SI, Filia Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie oraz Polsko-Litewska Izba Handlowa. ■

Konferencja skupiła się na tym, co sztuczna inteligencja może dać małym i średnim przedsiębiorstwom. Ale też jak może im zagrażać Fot. Rajmund Klonowski

Odpust Św. Michała Archaniola oraz Jarmark Dożynkowy w Szumsku

Każda wspólnota parafialna przeżywa w ciągu roku święto swojego patrona. Dla parafii w Szumsku tym szczególnym dniem jest 29 września, kiedy to w liturgii wspominamy św. Michała Archaniola.

Święto patronalne nazywane jest odpustem i jest to bardzo ważny dzień dla całej wspólnoty parafialnej, która w tym dniu dziękuje swojemu opiekunowi za orędownictwo, pomoc i opiekę.

W dniu 28 września w Szumsku było gwarnie i wesoło. Tego dnia odbył się tradycyjny Odpust ku czci Św. Michała Archaniola oraz Jarmark Dożynkowy.

MSZA ŚW., KONCERT I JARMARK

Święto rozpoczęło uroczystą Mszą św., którą celebrował proboszcz parafii ks. Henryk Naumowicz oraz Tadeusz Jasiński. Podczas Eucharystii mieszkańcy oraz goście Szumska i okolic dziękowali Bogu za tegoroczne plony oraz rolnikom za ich ciężką pracę i poświęcenie.

Po Mszy św. wszystkich zaproszono na świąteczny koncert oraz jarmark dożynkowy, który odbył się na placu przy Centrum Kultury w Szumsku — filii Centrum Kultury w Rudominie. Organizatorzy zadbali, aby nikt tego dnia się nie nudził i wszyscy świetnie się bawili. I choć pogoda nieraz płała figle, nikt nie narzekał na chłód ani deszcz.

Świąteczny koncert był wspaniały. W tym roku na święto do Szumska przybyły i podczas koncertu wystąpiły zespoły z Polski — „Grupa śpiewacza Kompania Męska z Kalinówki Kościelnej” oraz „Koło Gospodyń Wiejskich Kreatywne Czechowianki” (Knyszyński Ośrodek Kultury). Na scenie wystąpili również: Zbigniew Sinkiewicz, Stanisław Zajankowski, Aneta Baranowska, tancerze z ludowego zespołu tanecznego „Jawor” (filia CKR w Awizeniach), zespół „Przyjaciółki” (filia CKR w Kowalcukach), zespoły „Poznaj siebie” i „Szum Studio” (filia CKR w Szumsku).

Tego dnia zaśpiewano również piękną piosenkę o święcie w Szumsku. Autorem słów jest Andrzej Asz-

■ Święto rozpoczęło uroczystą Mszą św.

kielowicz, a muzykę do niej skomponował Lech Pietkiewicz.

ŻYCZENIA, TORT I GOŚCIE

Z tej okazji społeczność powitał Algis Vaitkevicius, wicemer rejonu wileńskiego, który przekazał najserdeczniejsze życzenia i poczęstował pysznym

tortem od mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza. Podczas święta wszyscy goście byli częstowani tortem, który przygotowany przez mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza i Samorządu Rejonu Wileńskiego stanowił wyraz podziękowania i wspólnej radości z tego wyjątkowego dnia.

21.>>

■ Na gości czekały pięknie udekorowane zagrody, gdzie można było nie tylko spróbować różnych smakołyków, ale też nabyć piękne rękodzieła

20.>>>

Swoją obecnością święto zaszczylicili dostojni goście. Do Szumska tego dnia przybyli: minister spraw wewnętrznych Władysław Kondratowicz, wicemer rejonu wileńskiego Algis Vaitkevičius, Przewodniczący Akcji Wyborczej Polaków na Litwie — Związku Chrześcijańskich Rodzin, poseł do Parlamentu Europejskiego Waldemar Tomaszewski, radny Samorządu Rejonu Wileńskiego Stanisław Zajankowski, starosta gminy Kowalczuki Renata Mickiewicz, doradczyni starostwa Kowalczuki Olia Łukasiewicz, Henryk Subocz, doradczyni Żana Andriejewa, Krystyna Boroško, proboszcz parafii pw. św. Michała Archaniola w Szumsku Henryk Naumowicz, ks. Tadeusz Jasiński z parafii św. Piotra i Pawła w Wilnie, dyrektor Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki w Kowalczukach Katarzyna Macuk, dyrektor Gimnazjum „Aušros” Irena Veličkienė, pełniąca funkcję dyrektora Szkoły Podstawowej im. Czesława Miłosza w Pakienie Irena Mozajło, dyrektor Szkoły Podstawowej w Szumsku Inesa Korwiel, dyrektor Wileńskiego Rejonowego Domu Kryzysowego Opieki Matki i Dziecka w Kowalczukach Leokadia Pawtel, pracownica Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego filii w Szumsku Irena Korwiel, administratorzy filii WOK w Rudominie Czesław Urynowicz i Wilija Nowicka, Wanda Masłowska.

Goście z Polski: burmistrz Zbigniew Adam Niedzielewski, skarbnik Gminy Knyszyn Maria Daniłowska, przewodnicząca Rady Miejskiej Irena Wysocka, Kierownik Referatu Infrastruktury i Promocji Gminy Knyszyn Anna Aneta Molska, Dyrektor Knyszyńskiego Ośrodka Kultury Małgorzata Kuć, Grupa śpiewacza Kompania Męska z Kalinówki Kościelnej oraz Koło Gospodyń Wiejskich Kreatywne Czechowianki.

Goście nie szczędzili ciepłych słów pod adresem organizatorów oraz uczestników święta, życząc wszystkim wesołej zabawy, a rolnikom tej ziemi wielu dobrych plonów.

PIĘKNE ZAGRODY, KUCHNIA POŁOWA I ATRAKCJE DLA NAJMŁODSZYCH

Na gości czekały pięknie udekorowane zagrody, gdzie można było znaleźć wszystko, czego tylko du-

Organizatorzy podziękowali także za aktywny udział w konkursie „Chwila plonów z rodziną”

sza zapragnię. Można było nie tylko spróbować różnych smakołyków, ale też nabyć piękne rękodzieła. Stoiska w tym roku przygotowali: Centrum Kryzysowe Rodziny i Dziecka Rejonu Wileńskiego, Szkoła Podstawowa w Szumsku, Szkoła Podstawowa im. Czesława Miłosza w Pakienie, Gimnazjum „Aušros” w Kowalczukach, Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki w Kowalczukach, Przedszkole w Kowalczukach, Koło Gospodyń „Bądźmy Razem” działające przy Centrum Kultury w Szumsku.

Na zgłodniałych czekała kuchnia polowa, która serwowała smaczną kaszę przygotowaną przez pracowników Centrum Kultury w Miednikach (filia CKR).

Organizatorzy podziękowali także za aktywny udział w konkursie „Chwila plonów z rodziną”. Wyróżnieni zostali: Justyna Grablewska, Mirosława Pietkiewicz, Greta Stankiewicz, Aliona Masit, Danuta Klimaszewska.

Nie zapomniano o najmłodszych uczestnikach święta. Organizatorzy przygotowali dla nich mnóstwo atrakcji. Dla najmłodszych i nieco starszych — trampolina, na której mogli poskakać do woli i poczuć się jak na chmurce. Nie zabrakło animatorów, którzy wprowadzili dzieci w świat gier, konkursów i kreatywnych zajęć.

SŁOWA WDZIĘCZNOŚCI

Organizatorzy cieszą się, że mieszkańcy Szumska oraz całej gminy Ko-

walczuki mieli okazję cieszyć się jesienną, świąteczną atmosferą, spotkać się towarzysko, skosztować jesiennych przysmaków i posłuchać muzyki na żywo. Na twarzach wszystkich gości uśmiech, a w sercach dobre emocje.

Organizatorem święta było Centrum Kultury w Szumsku — Filia Centrum Kultury w Rudominie. Organizatorzy serdecznie dziękują wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania tego pięknego święta: merowi rejonu wileńskiego Robertowi Duchniewiczowi oraz Samorządowi Rejonu Wileńskiego za pyszny tort, Starostwu Gminy Kowalczuki — za wszelką pomoc przy organizacji święta, Centrum Kultury w Rudominie — za nagłośnienie i wsparcie finansowe, filii RKC w Miednikach — za pyszną wojсковą kaszę oraz filii RKC w Sawiczunach — za zajęcia dla dzieci, Szkole Podstawowej w Szumsku, Szkole Podstawowej im. Czesława Miłosza w Pakienie, Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki w Kowalczukach, Przedszkolu w Kowalczukach, Centrum Kryzysowemu Rodziny i Dziecka Rejonu Wileńskiego, Stowarzyszeniu Gospodyń „Bądźmy Razem” — za wspaniałe stoiska i aktywny udział, Romualdzie Balukonienė — za piękne zdjęcia. ■

Inf. i fot. Centrum Kultury w Rudominie, opr. red.

Antybiotyki a dieta i leki – czego unikać w trakcie kuracji

Nieprawidłowe stosowanie antybiotyków może prowadzić do osłabienia organizmu, wzrostu oporności bakterii i pogorszenia samopoczucia — ostrzega farmaceutka Reda Pilkytė-Klimienė z sieci aptek Camelina.

ANTYBIOTYKI TYLKO NA RECEPTĘ

Jak podkreśla farmaceutka, antybiotyki powinny być stosowane wyłącznie po przepisaniu przez lekarza. Częstym błędem jest samodzielne sięganie po pozostałości leków z wcześniejszych kuracji w przypadku przeziębień czy dolegliwości trawiennych.

„Bardzo ważne jest, aby zrozumieć, że antybiotyki są przeznaczone do leczenia chorób bakteryjnych, a nie wirusowych. Stosując takie leki, gdy nie są one potrzebne, popełniamy kilka błędów — zwiększamy odporność bakterii na antybiotyki, dodatkowo obciążamy żołądek, wątrobę i jelita, rozkładając leki, oraz zaburzamy równowagę dobrych bakterii” — ostrzega Reda Pilkytė-Klimienė.

Skutkami takich działań mogą być m.in. bóle żołądka, zaburzenia trawienia, zmęczenie i osłabienie odporności.

NIE KAŻDY ANTYBIOTYK DZIAŁA TAK SAMO

Farmaceutka przypomina, że istnieje ponad 100 rodzajów antybiotyków i każda substancja czynna ma inne zastosowanie. Próba samodzielnego leczenia może okazać się nieskuteczna lub wręcz szkodliwa.

„Antybiotyki mają wąskie lub szerokie spektrum działania, są również klasyfikowane według skuteczności w zwalczaniu bakterii — hamowaniu ich rozmnażania się i niszczeniu. Jednak to lekarze decydują, jaki rodzaj antybiotyku i substancję czynną wybrać dla pacjenta” — wyjaśnia.

KURACJA ZGODNA Z ZALECENIAMI

Jednym z najczęstszych błędów jest przedwczesne przerywanie kuracji lub zmiana dawkowania bez

konsultacji z lekarzem. Nawet jeśli objawy ustąpią, bakterie mogą przetrwać i rozwinąć oporność na lek.

„Leki przeciwbakteryjne należy stosować w określonych cyklach, więc jeśli lekarz zalecił przyjmowanie leków codziennie rano po śniadaniu i kontynuowanie leczenia przez dwa tygodnie, powinniśmy postępować zgodnie z zaleceniami. Jeśli po kilku dniach czujemy się lepiej i samodzielnie przerwiemy leczenie lub zdecydujemy się przyjmować tylko część zalecanej dawki, bakterie, które nie zostały całkowicie zwalczone, mogą stać się bardziej odporne na leki” — podkreśla Pilkytė-Klimienė.

Farmaceutka przypomina również, że stosowanie antybiotyków profilaktycznie, bez wyraźnego zalecenia lekarza, jest błędem.

INTERAKCJE Z INNYMI LEKAMI I JEDZENIEM

Podczas kuracji należy poinformować lekarza lub farmaceutę o wszystkich przyjmowanych lekach i suplementach. Niektóre substancje mogą wchodzić w interakcje z antybiotykami, osłabiając ich działanie lub zwiększając ryzyko działań niepożądanych.

„Na przykład niektóre antybiotyki mogą wpływać na skuteczność środ-

ków antykoncepcyjnych, inne mogą nieprawidłowo reagować z lekami na nadkwaśność lub modyfikować działanie leków rozrzedzających krew” — wyjaśnia farmaceutka.

Zaleca również unikanie alkoholu oraz produktów mlecznych i owoców cytrusowych, zwłaszcza grejpfrutów, które mogą zaburzyć wchłanianie leku.

WZMOCNIENIE MIKROFLORY JELITOWEJ

Antybiotyki niszczą nie tylko szkodliwe bakterie, ale również te korzystne dla organizmu, szczególnie w jelitach. Dlatego podczas kuracji warto zadbać o florę bakteryjną, stosując probiotyki i odpowiednią dietę.

„Zazwyczaj zaleca się stosowanie probiotyków przez cały okres kuracji antybiotykowej oraz przez 1-2 tygodnie po jej zakończeniu, robiąc kilkugodzinną przerwę między preparatami. Minimalna dzienna dawka dla osoby dorosłej powinna wynosić 10-20 miliardów kolonii tworzących bakterie” — wyjaśnia farmaceutka.

Dodatkowo można wspomagać organizm witaminami C i D, cynkiem, selenem oraz kwasami omega-3. ■

Opr. J.B. na podst. zenpr.lt

Antybiotyki zwalczają bakterie, ale stosowane niewłaściwie — szkodzą organizmowi **Fot. Andrius Ufartas, ELTA**

Dom jako inwestycja? Ekspertki wskazują na konieczność szerszego podejścia do finansów

Czy dom rodzinny to wystarczająca gwarancja finansowej stabilności? Coraz więcej mieszkańców posiada dwa lub więcej mieszkań, ale eksperci podkreślają konieczność dywersyfikacji inwestycji.

Według danych Eurostatu, aż 90 proc. mieszkańców Litwy mieszka we własnych domach lub mieszkaniach. Jak zauważa Eglė Dovbyšienė, członkini zarządu banku SEB i dyrektor działu bankowości detalicznej, taki wynik świadczy o odpowiedzialnym podejściu do finansów i zdolności do gromadzenia majątku. Jednak sama nieruchomości nie zapewnia jeszcze długoterminowej stabilności finansowej.

Ekspertka podkreśla, że ochrona przed inflacją oraz zabezpieczenie na przyszłość wymagają szerszego podejścia: budowania rezerwy finansowej i inwestowania w różne aktywa.

PLYNNOŚĆ KLUCZOWYM ELEMENTEM INWESTYCJI

W odróżnieniu od akcji czy funduszy notowanych na giełdzie, które można sprzedać w ciągu kilku godzin, sprzedaż nieruchomości to proces, który często zajmuje tygodnie lub miesiące. Z tego względu własne mieszkanie nie spełnia funkcji elastycznej rezerwy finansowej.

„Główne miejsce zamieszkania charakteryzuje się niższą płynnością niż inne instrumenty inwestycyjne. Planując inwestycje, należy ocenić, w jakim czasie w razie potrzeby będzie można zamienić majątek na gotówkę” — mówi Eglė Dovbyšienė.

Dlatego, zdaniem ekspertki, istotne jest posiadanie oddzielnych środków, które można szybko uruchomić w razie nieprzewidzianych okoliczności.

MIESZKANIE JAKO INWESTYCJA?

Mieszkanie rodzinne łączy dwie funkcje — z jednej strony zaspokaja potrzeby mieszkaniowe, z drugiej może zyskiwać na wartości w czasie. Jednak traktowanie go jako głównego narzędzia inwestycyjnego jest

Dom zapewnia bezpieczeństwo i komfort, a różne inwestycje pomagają pomnażać kapitał i utrzymać stabilność finansową — mówi Eglė Dovbyšienė Fot. SEB bankas

ryzykowne. Cechy inwestycyjne wynikają z historycznego wzrostu wartości nieruchomości, ale nie są gwarantowane.

„Oczekiwanie, że główne mieszkanie rodziny będzie drożeć, nie powinno stać się głównym argumentem za jego zakupem lub traktowaniem jako jedynej długoterminowej inwestycji” — podkreśla Dovbyšienė.

Zwraca także uwagę, że różne kraje w różny sposób traktują ceny nieruchomości przy obliczaniu inflacji — Litwa ich nie uwzględnia, w przeciwieństwie do Czech czy Australii.

Zatem z ekonomicznego punktu widzenia pierwsze mieszkanie ma zazwyczaj cechy zarówno towaru konsumpcyjnego, jak i inwestycji. Natomiast drugie, niebędące głównym mieszkaniem rodziny, jest traktowane jako inwestycja.

Dane Centrum Rejestru wskazują, że w 2024 r. około 263 tys. osób lub rodzin posiadało dwa mieszkania — o 9 proc. więcej niż pięć lat wcześniej. 72,5 tys. osób miało po trzy mieszkania (wzrost o 24 proc.), a 19,4 tys. posiadało cztery lub więcej (wzrost o 44 proc.).

Tendencja ta pokazuje rosnące zainteresowanie inwestycjami w nieruchomości, jednak jednocześnie rodzi trudności dla tych, którzy dopiero próbują nabyć swoje pierwsze mieszkanie.

DYWERSYFIKACJA TO FUNDAMENT

Ekspertka przypomina, że istotą inwestowania jest pomnażanie majątku i ochrona przed inflacją. Akcje, obligacje, fundusze emerytalne czy druga nieruchomość nabyta w celach inwestycyjnych — to narzędzia, które mogą wspierać długofalową niezależność finansową. „Ważne jest, aby wybierać instrumenty, których ryzyko odpowiada Twojej tolerancji, i inwestować tylko tę część dochodów, która nie jest potrzebna na codzienne potrzeby” — zaznacza Eglė Dovbyšienė.

Rekomendacją to odkładanie ok. 20 proc. miesięcznych dochodów do momentu zgromadzenia rezerwy w wysokości 3-6 miesięcznych wynagrodzeń. Takie środki powinny być przechowywane w płynnych instrumentach, a pozostałe przeznaczone na dywersyfikowane inwestycje.

Dom zapewnia komfort i poczucie bezpieczeństwa, ale nie zastąpi planu finansowego. Jak podkreśla Dovbyšienė, mieszkanie jest ważnym elementem majątku, jednak długoterminową stabilność finansową zapewnia jedynie zrównoważone podejście do oszczędzania i inwestowania. ■

Opr. J.B. na podst. inf. seb.lt

Bajka dla dzieci w Rudominie i odpowiedzi na ważne pytania

Co by było, gdyby zniknęły pszczoły i inne owady? Czy naszą planetę czeka globalna katastrofa? Co człowiek powinien zrobić, aby przetrwać? Nad tym postanowiło się zastanowić Centrum Kultury w Rudominie, które zaprosiło dzieci na pouczający spektakl muzyczny „Mała Ojczyzna”.

Był to prezent tej placówki kulturalnej dla najmłodszych z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

Premiera spektaklu „Mała Ojczyzna” odbyła się w 2018 r. Producentem sztuki była Fundacja Pomysłodajnia, a autorką scenariusza i reżyserką — Magdalena Olszewska. Spektakl jest przeznaczony dla dzieci w wieku 4-10 lat.

DLA TYCH, KTÓRZY MYŚLĄ O LOSACH NASZEJ PLANETY

„Mała Ojczyzna” to bajka dla tych, którzy myślą globalnie o środowisku i losach naszej planety. Główną bohaterką sztuki jest dzielna Pszczółka, która realizując swoją misję, spotyka na swojej drodze wiele ciekawych stworzeń. Czy udało im się rozwiązać problem, z którym przyszła do nich przybyszka? Czy zaryzykowali wspólne działanie i wykazali się gotowością do niezwykłych czynów? Jak bardzo mała bohaterka mogła wpłynąć na myślenie człowieka o przyszłości? Odpowiedzi na te i inne ważne pytania usłyszeli mali widzowie oraz ich rodzice, którzy wypełnili po brzegi salę Centrum Kultury w Rudominie.

GŁODNY ŚWIAT BEZ PSZCZÓŁ

Podczas spektaklu młodzi widzowie dowiedzieli się, że bez pszczoł grozi nam głód. Znikną bowiem rośliny, które człowiek wykorzystuje jako pokarm. Pszczołom zawdzięczamy 1/3 żywności w skali globalnej. Los tych owadów wisi na włosku — zanieczyszczenie środowiska, ocieplenie klimatu, uprawy monokulturowe, stosowanie pestycydów czy kurczenie się terenów zielonych negatywnie wpływają na ich przetrwanie.

Autorzy spektaklu mają nadzieję, że dzieci, które obejrzały

■ Spektakl był również znakomitą zabawą z udziałem lalkowych bohaterów

przedstawienie, staną się bardziej świadomymi konsumentami darów natury, będą dbać nie tylko o swoje najbliższe otoczenie, ale również o całą planetę. Pszczoła jest bowiem niezastąpioną częścią przyrody.

Spektakl był nie tylko świetną lekcją o otaczającej nas przyro-

dzie, ale również znakomitą zabawą z udziałem lalkowych bohaterów. Porywająca muzyka i inspirujące piosenki zaktywizowały wszystkich małych widzów.

Organizatorem wydarzenia było Centrum Kultury w Rudominie. ■

Inf. i fot. Centrum Kultury w Rudominie, opr. red.

■ Porywająca muzyka i inspirujące piosenki zaktywizowały wszystkich małych widzów

Metal nie umiera, wystarczy go posortować

Recykling metalu to jedno z najbardziej efektywnych działań proekologicznych. Warunek? Odpowiednia segregacja już w domu.

Puszka, z której dziś wypito napój, może za kilka tygodni wrócić na sklepową półkę — i to bez utraty jakości. Metalowe opakowania, w przeciwieństwie do papieru czy plastiku, mogą być przetwarzane nieskończoną liczbę razy. Warunek to ich odpowiednie sortowanie.

„Recykling metalu jest znacznie bardziej efektywny niż produkcja nowego. Szacuje się, że recykling aluminium pozwala zaoszczędzić do 95 proc. energii, a stali — ok. 70 proc. Każda odpowiednio posortowana puszka lub metalowa nakrętka pomaga zmniejszyć zużycie zasobów naturalnych i ilość emisji powodujących zmiany klimatu” — powiedziała Asta Burbaitė, dyrektor ds. marketingu i komunikacji organizacji „Žaliasis taškas”.

Ponadto recykling opakowań metalowych zmniejsza zapotrzebowanie na wydobycie rud, niszczenie krajobrazu, zużycie wody i innych zasobów naturalnych. W ten sposób chronimy środowisko i zapewniamy przyszłym pokoleniom czysty i żywy ekosystem.

WSZYSTKO ZACZYNA SIĘ W DOMU

Do najczęściej spotykanych opakowań metalowych należą puszki po napojach i konserwach, aluminiowe tacki, pokrywki i kapsle. Część z nich trafia do systemu kaucji, pozostałe — powinny lądować w kontenerze na odpady sortowane. Właściwe ich oddzielenie pozwala włączyć je do obiegu recyklingu.

Statystyka dowodzi, że 66 proc. mieszkańców Litwy segreguje puszki i metalowe nakrętki — to wzrost o 4 proc. w porównaniu do roku ubiegłego. Jednocześnie 40 proc. respondentów błędnie wskazało, że puszki po konserwach należy wrzucać do odpadów zmieszanych.

BŁĄD KOSZTUJE — METAL TRAFIA NA WYSYPISKA

Nieprawidłowo posortowany metal staje się odpadem — nie wraca już do obiegu surowców. Problem ten

Kiedy metal z różnych powodów nie trafia do systemu recyklingu, staje się nieodwracalną stratą — mówi Miroslav Korvel. Fot. Žaliasis taškas

podkreśla Miroslav Korvel, dyrektor firmy Terra recycling.

„Kiedy metal z różnych powodów nie trafia do systemu recyklingu, staje się nieodwracalną stratą” — powiedział Miroslav Korvel.

Jak zaznacza, metalowe opakowania trafiają do firm recyklingowych głównie poprzez system kaucji i pojemniki do selektywnej zbiórki. Jednak odpady zmieszane stanowią dla nich barierę — przez obecność innych materiałów część metalu trafia do spalarni lub na wysypiska.

JAK DZIAŁA RECYKLING?

Dzięki nowoczesnym technologiom, stal — jako metal czarny — jest jednym z najłatwiejszych materiałów do recyklingu. Inaczej jest z aluminium, które jako metal kolorowy wymaga bardziej złożonych procesów sortowania.

„Najłatwiejsze do recyklingu są jednolite, czyste opakowania — puszki po napojach, puszki po konserwach, metalowe nakrętki” — wyjaśnia Miroslav Korvel.

W zakładach stosowane są separatory magnetyczne (dla stali), separatory wirowe (dla aluminium), a także techniki balistyczne, sensoryczne i grawitacyjne. Jeśli opakowanie jest czyste i jednorodne, proces jego przetworzenia przebiega niemal bez strat.

PRZEMYSŁ KORZYSTA Z RECYKLINGU

Firma Terra recycling zajmuje się sortowaniem, rozdrabnianiem i prasowaniem odpadów metalowych. Przetworzony materiał trafia do przemysłu litewskiego i zagranicznego, gdzie powstają z niego nowe puszki, sprzęt AGD, części samochodowe czy elementy budowlane.

W 2024 r. Terra recycling zebrała ponad 4,4 tys. ton opakowań metalowych, z czego ok. 4,1 tys. ton stanowiły czyste odpady. Wśród nich było 602 ton aluminium — prawie 470 ton nadawało się do natychmiastowego przetworzenia.

Każde odpowiednio posortowane opakowanie metalowe pozwala oszczędzać energię, zmniejsza zużycie zasobów naturalnych i zapewnia obieg surowców w gospodarce o obiegu zamkniętym.

„Zmieniają się nawyki ludzi. Widzimy, że w kontenerach na opakowania metalowe jest coraz więcej odpadów, co pokazuje, że zmierzamy w dobrym kierunku. Krok po kroku zmierzamy w kierunku, aby każde opakowanie metalowe stało się surowcem wtórnym” — dodała Asta Burbaitė.

Opr. J. B. na podst. inf. Žaliasis taškas

Domowy sos pomidorowy na zimę

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Pyszny, gęsty, słodko-kwaśny, ale nie za ostry. Idealny do makaronu, ryżu czy kaszy. Z dodatkiem mięsa mielonego lub piersi z kurczaka staje się bardziej sycący, ale samym sosem również można się dobrze najieść.

Składniki:

• 3 kg pomidorów • 1 kg cukinii (obranej i wydrążonej) • 800 g papryki czerwonej • 800 g cebuli • 400 g śliwek węgierskich • 1 puszka ananasa w syropie • 1 główka czosnku • 1 i 3/4 szklanki cukru • 2 łyżki soli kamiennej • 1/3 szklanki octu • 4 łyżeczki słodkiej papryki • 4 łyżeczki musztardy • 2 łyżeczki pieprzu • 1/2 łyżeczki kurkumy • 1/2 łyżeczki ostrej papryki • 1/2 łyżeczki majeranku • 4 łyżeczki mąki ziemniaczanej

Wykonanie:

Pomidory umyć, sparzyć, obrać ze skórki i pokroić w kostkę. Cukinię obrać, wydrążyć i pokroić tak samo jak pomidory. Cebulę obrać i posiekać w kostkę lub w plasterki. Wszystkie warzywa przełożyć do dużego garnka, zagotować, a następnie zmniejszyć ogień i gotować przez pół godzi-

■ Fot. Freepik

ny. Śliwki najlepiej dojrzałe, ale twarde, wypestkować i pokroić w drobną kostkę, dodać do garnka i dusić jeszcze 30 minut. Paprykę umyć, wydrążyć i pokroić w kostkę. Ananasa odsączyć z syropu i posiekać podobnie, po czym dorzucić do sosu. Następnie dodać wszystkie przyprawy: cukier, sól, przeciśnięty przez praskę czosnek, pieprz, słodką i ostrą paprykę, kurkumę, ocet, musztardę oraz majeranek. Całość gotować jesz-

cze 30-35 minut, od czasu do czasu mieszając. Mąkę ziemniaczaną rozmieszać w syropie z ananasa, wlać do sosu i gotować ok. 2 minut, aż zgęstnieje.

Wyparzone słoiki napełnić gorącym sosem, szczelnie zakręcić i wstawić do pasteryzacji. Na dno dużego garnka włożyć ściereczkę, ustawić słoiki i zalać je gorącą wodą do 3/4 wysokości. Od momentu zagotowania wody pasteryzować 35-40 minut. ■

Najszybciej znikające ze stołu gofry

Gofry pojawiają się u nas w domu najczęściej, gdy zjawia się niespodziewani goście. Pachnące, złociste i chrupiące, zawsze znikają ze stołu w kilka minut. Uwielbia je też nasz wnuk, i to nawet bez dodatków. Wystarczy, że pojawią się na talerzu — od razu wywołują uśmiech. Przepis bardzo prosty, a jedyne, czego naprawdę potrzebujemy, to gofrownica i chwila cierpliwości.

Składniki:

• 2 szklanki mleka • 2 jajka • 2 szklanki mąki • 2 łyżki cukru • 1/2 łyżeczki cukru waniliowego (najlepiej naturalnego) • 4 łyżki oleju • 1 łyżeczka proszku do pieczenia • szczypta soli

Wykonanie:

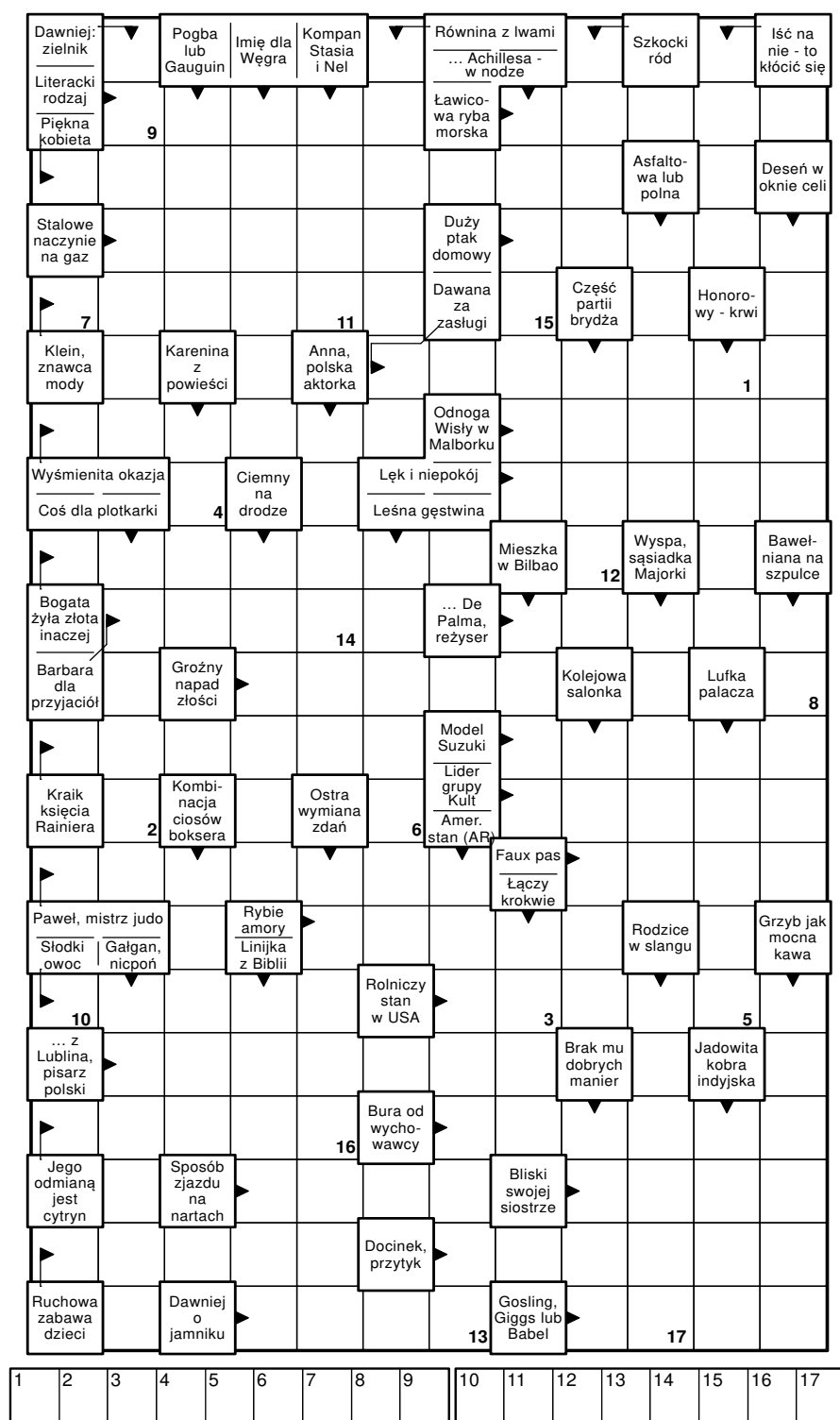
Żółtka ubić z cukrem i cukrem waniliowym na jasną, puszystą masę. Dodać mleko, ubijać i stopniowo wsypywać mąkę wymieszaną z proszkiem do pieczenia oraz solą. Na koniec wlać olej i delikatnie

■ Fot. autorka

połączyć składniki. Białka ubić na sztywną pianę i ostrożnie wymieszać z ciastem, aby zachować puszystość. Ciasto powinno być gładkie i lekko lejące. Gofrownicę nagrzać i piec gofry kilka minut do zrumienienia — im dłużej, tym będą bardziej chrupiące. Gofry smakują wybornie oprószone cukrem pudrem, posmarowane konfiturą lub dżemem, z bitą śmietaną i świeżymi owocami, a także z twarogiem waniliowym. Można podać je z kremem czekoladowym i bananami, z jogurtem naturalnym i miodem albo z lodami i polewą owocową. Są smaczne, puszyste i chrupiące — idealne na niedzielne śniadanie, popołudniową herbatę lub szybki deser dla gości. ■

Uśmiechnij się!

*Taksówkarz wiozący marynarza
pędzi jak wariat pomimo mgły gęstej
jak mleko.*

– Jak pan w takiej mgle potrafi tak szybko jeździć? – odzywa się niespokojnie marynarz.

– A wy, tam na morzu, jak sobie radzicie we mgle?

– Pływamy według przyrzędów.

– No właśnie, ja też – za siedemdziesiąt centów będzie dworzec.

– Ale masz wypasiony zegarek!

– Złoty.

– Skąd masz?

– Wygrałem wyścig.

– Jaki wyścig?!

– Ja, dwóch ochroniarzy z galerii handlowej i dwóch policjantów z patrolu.

Proszę księdza, czy jak w każdą niedzielę dam na tacę 100 euro, to czy pójdę do nieba?

– Zawsze warto spróbować, synu...

– Jak możesz pokazywać takie filmy dziecku?!

— *To na sen.*

– Na sen? Taki horror?! Tyle trupów?!

– No. Włazi ze strachu pod kołdrę i tam zasypia.

Hrabia z Hrabiną tańczą na walca na wielkim balu.

– Psst, hrabino, teraz kręcimy się w drugą stronę.

– Dlaczegoż to, mój hrabio?

– Kończy mi się gwint w protezie...

Na lekcji polskiego:

– Jasiu, powiedz nam, kiedy używamy wielkich liter?

– Kiedy mamy słaby wzrok!

– Jak już będziemy małżeństwem

– mówi dziewczyna do narzeczonego – będziemy mieli trzy śliczne dzieciaczki. Słodką blondyneczkę z dołkiem w brodzie i dwóch zabawnie sepleniących urwisów.

– Skąd ty to tak dokładnie wiesz!?

– dziwi się narzeczony. Kobieta intuicja?

Dziewczyna uśmiecha się tajemniczo i dodaje:

– Na razie są u moich rodziców...

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 2-3 PAŹDZIERNIKA

Poziomo: ROZKAZ - PLISA - SPALANIE - KIPER - EDGAR - RACUSZEK - ŁOPOT - EDWARD - ORACZ - WOLEJ - TOKAJ - PĘSETA - OPOŃA - GENEZARET - ROKOSZ - ODLÓT - MANIERA - OZDOBA - TATAR - PRAWNIK - GAŻA - ELIA - ALAN - KONWÓJ - RDZA - RUGIA - MADRYT - AŁŁA - AUTO - HALKA - KANTAR

Pionowo: OSKARD - WĘGORZ - REKUZA - SZPIC - WŁOSEK - DIALOG - KAPUZA - LENOVO - WINIAK - TALES - RWETES - NAWAŁA - ZARZĄD - JAZZMANI - KAJMAK - PIEKŁO - TORONTO - PLED - ORTOPEDIA - GARDAN - GAPA - KOTLET - ANDRUT - MSZA - OCEAN - ORANŻ - ZYTA - RITZ - JANTAR - AMATOR

Hasło: Diamenty są wieczne

Dzień dobry! Jesień dookoła — jak zawsze piękna i kolorowa! Ach! Wcale nie chce się siedzieć w szkolnej ławce, być w pracy czy na fotelu przed telewizorem. Co prawda, niedługo weekend, ale na razie — obowiązki. A ma je każdy z nas: i ten dorosły i ten mniej dorosły, ale też dziecko. Życzę wszystkim dobrego, spokojnego i owocnego tygodnia pracy. A później — odpoczynek i fascynacja pięknem jesieni...

CZY WIECIE, ŻE...

JĘZYK człowieka to silny, giętki mięsień. Znajduje się na nim około 10 tysięcy kubków smakowych, dzięki którym wyczuwamy smak. Kubki smakowe na języku rozróżniają tylko 4 podstawowe smaki: słodki — czubek języka, słony i kwaśny — boki języka, a gorzki u nasady.

ALE DOWCIP!

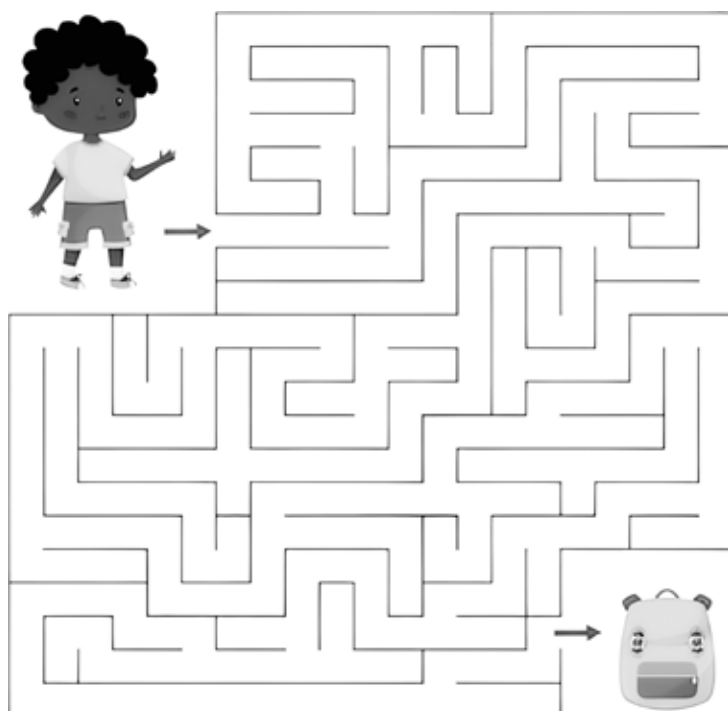
Mądrała przyszedł na rozpoczęcie roku ubrany całkowicie na czarno. Widząc to, zażenowana nauczycielka pyta:

- Mądralo, co się stało, że jesteś cały na czarno?
- Mam żalobę — odpowiada płaczącym głosem Mądrała.
- O Boże, po kim?!
- Po wakacjach...

Butów wcale mi nie widać,
bo je przykrywają liście.
Chodzę w parku po trawniku,
szuram nimi zamasyżuję.
Te ładniejsze liście zbieram,
będę bukiet miał dla mamy.
I żółędzie jeszcze zbieram,
zbieram błyszczące kasztany.

Śpią już dawno pszczołki w ulach,
i chrabąszcze też już śpią.
A na dworze za dni kilka
pewnie będzie straszny ziąb.
Ale teraz słonko nasze
jeszcze fajnie całkiem grzeje.
I maluje nam świat cały
Barwami jesieni.

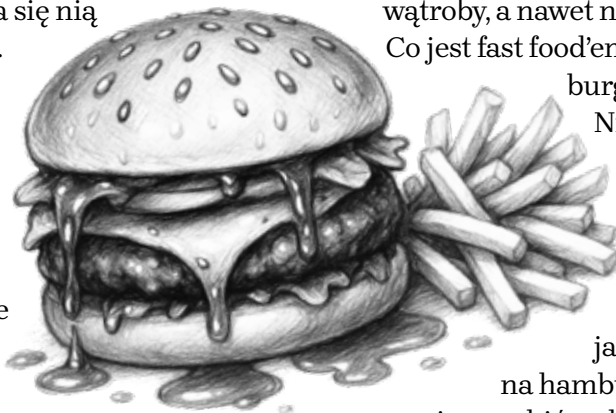
Samanta zgubiła plecak,
pomóżcie jej go odnaleźć.

FAST FOOD – dlaczego NIE?

To, tłumacząc dosłownie z angielskiego, szybka żywność. Ma jeden główny cel — szybko zaspokoić głód i niedobór energii. Można się nią po prostu szybko najeść.

Ma dużo tak zwanych pustych, bezwartościowych kalorii, tłuszczów i węglowodanów. Za to prawie nie zawiera błonnika, witamin i innych elementów, które są potrzebne organizmowi, by normalnie i zdrowo żył. Jeżeli fast

food to Wasze główne pożywienie, łatwo o tak zwane choroby cywilizacyjne, czyli otyłość, choroby serca i wątroby, a nawet nowotwory.

Co jest fast food'em? Przede wszystkim frytki, hamburgery i hot dogi.

Niech Wam nie przyjdzie do głowy, iż prowadzę tu anty McDonald'sową kampanię. Wcale nie. Przypominam jedynie i uprzedzam, iż częste spożywanie tych dań jest niezdrowe. od czasu do czasu

jak najbardziej można wyskoczyć

na burgera, ale frytki z powodzeniem można zrobić w domu i będą o wiele pyszniejsze!

Rady nie od parady Jak chronić środowisko?

Używajcie dwóch stron kartki papieru do pisanie lub rysowania. W ten sposób chronicie drzewa (z których robiony jest papier) przed wycinaniem i wytwarzaniem mniej śmieci!

Zagadka

Codziennie rano dzwonek
Na lekcje do niej woła,
Uczymy się w niej pilnie,
Bo to jest nasza

Las szumi i morze kołysze falami,
jest pięknie, więc może
pójdziecie dziś z nami?
Przed siebie, na prawo,
na lewo, przez mostek,
wzdłuż drogi co skręca
przy krzaku jałowca.
I dalej niech nogi nas
niosą, gdzie chcą,
po rosie, po szosie, po
wzgórzach i lasach.
I w słońcu, i w deszczu,
w spiekocie, i mgle,
lecz co to przed nami,
nie wierzę, o nieee...

Niestety, to koniec słownej wędrówki,
od dzisiaj zeszyty,
piórniki, stalówki.
I uczyć się pilnie, i nie
leniuchować,
Odstawić walizki, wspomnienia zachować.
Niech wrócą wraz z
czerwcem dokładnie
za rok,
A teraz do lekcji za
krokiem krok!

Zabawki towarzyszą dzieciom od niepamiętnych czasów. I choć wydaje się to nieprawdopodobne, wiele się nie zmieniło. Stary miś z naderwaną łapką, ukochana lalka i samochodzik — chyba nie ma osoby, która nie wspominałaby zabawek z dzieciństwa z nutą nostalgii. Dziś trudno wyobrazić sobie świat bez pluszowego niedźwiadka czy Barbie — a przecież powstały dopiero w ciągu ostatnich **110 lat!**

Historia BĄKA

Dłuższą historią mogą poszczycić się bączki! Pewne zabawki nie starzeją się nigdy! Bączki to prawdopodobnie jedna z najstarszych zabawek w historii ludzkości. Wiek najstarszych odnalezionych bączków datuje się na **3500 p.n.e.**

Gliniane bąki, których wiek datuje się na **3500 lat p.n.e.**, odkryto na stanowiskach archeologicznych miasta **Ur**.

W Troi odnaleziono terakotowe bąki z okolic **3000 lat p.n.e.**

Z roku około **1250 p.n.e.** pochodzą odnalezione w Chinach bąki, które w ruch wprawiano uderzeniami urządzenia podobnego do bata.

Z podobnego okresu pochodzą bąki z utwardzonej gliny, które to odkryto w Tebach.

Także na ceramice ze starożytnej Grecji uwieczniono sceny zabawy bakiem, za-

równy przez kobiety, jak i mężczyzn. Możliwe, że część greckich zabawek tego rodzaju wykonywano z drewna.

6.45 Studio Wilno
7.05 „Małe wielkie pytania”
7.30 Piękno, zgłoś się!
7.55 Ziołowa apteka
8.05 Moje zdrowie
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.45 Klub u reaktorów
9.35 „Sensacje XX wieku”
10.25 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 „Małe wielkie pytania”
11.50 Rola życia
12.10 S. „War to kochać”
13.00 Info Wilno
13.05 Kulturalnie mówiąc
13.30 Panorama litewska
13.35 Anna Dymna – spotkajmy się
14.05 Muzyka w sieci
14.20 „W starej koszuli. Z odwagą w sercu” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Małe wielkie pytania”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Pielgrzymi Nadziei
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Krucjata”
21.50 Rola życia
22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 Kulturalnie mówiąc
23.00 Jesteśmy stąd
23.05 Na sygnale

23.30 Info Wilno
00.45 Studio Wilno
00.05 Sensacje XX wieku
00.55 Pielgrzymi Nadziei

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.30 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozstrzygnięte spory historyczne”
22.30 S. „Osoba odpowiadająca”
23.25 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Obiecany”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Potrzebuję miłości”
11.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 „Pierwsze randki”

13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Drużyna”
15.00 S. „Jeśli pokochasz”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Detektywi muzyczni
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Śmierć telemarketera” komedia
00.20 S. „Alarm: Jednostka osób zaginionych”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 Drogi Boga są nieznanne
12.00 „Netanaju, Ameryka i droga do wojny w Strefie Gazy” film dok.
13.05 Gospodarstwa domowe ożywają
13.35 Dajmu czadu!
14.40 „Zgadnij i odgadnij”
15.10 Kuchnia Beaty
16.00 „Sezon zdrowia”
16.30 „Babcu, naucz mnie.”
17.00 „Notatki przyrodnika”
17.30 Styl
18.30 S. „Raj dla kobiet”
19.15 S. dok. „Niezwyciężony”
19.45 Liga Mistrzów FIBA. Grupa A. Rytas – Legia Warszawa”
22.00 S. „Sisi”
23.00 Wstęp wzbroniony.
23.30 „Drogi Boga są nieznanne”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „La Maitas. Italija”
7.00 S. dok. „Historie, które zmieniły Litwę”
8.30 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Miasto lub wieś”
21.00 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”
21.30 TV 3 wiadomości
22.30 „Dzika rzeka” film fab.
00.20 S. „Kraina zaginionych”

6.10 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Ale numer!”
8.00 Wojny kupujących
8.30 S. „Agenci sprawiedliwości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
15.50 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Pod pokładem”
21.00 „Gość weselny” thriller
22.55 „Kod Da Vinci” thriller

5.00 Nowy dzień

6.00 S. „Stary”
7.30 S. „Cena imperium”
8.30 S. „Królowa gry”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Detektyw prowincjonalny”
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Królowa gry”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Detektyw prowincjonalny”

5.50 S. „Strażnik Teksasu”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Egazy dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Sardynia”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Ostatni sprawiedliwy”
16.00 S. „Strażnik Teksasu”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Sardynia”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „21 mostów” dramat
22.45 „Yellowstone”
23.50 „Główna wskazówka”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Gry Przeznaczenia”
10.00 S. „Specjalista”
11.00 S. „Einstein”
12.00 S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Straż Pożarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
15.50 S. „Wędruję w czyjeś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Morderstwa w Midsomer”
22.50 „Straż Pożarna Chicago”
23.45 S. „Kassandra”

06.25 S. „Wichrowe wzgórze”
07.10 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 Serwis Info
09.20 S. „Za raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Królestwo mrówek” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”

20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Za raz wracam”
22.05 „Prawnik z Lincolna” film fab.
00.15 „Miłość ma dwie twarze” komedia

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
07.45 Wydarzenie aktualne
08.20 „Tamte lata, tamte dni”
09.00 „Podróż z historią”
09.40 S. „Parada oszustów”
10.50 „XIX Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina”
16.05 „Monidło” film TVP
16.50 S. „Parada oszustów”
17.50 „XIX Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina”
23.35 „Bodo” dramat
01.35 „XIX Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina”

07.15 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
09.45 Serwis Info
12.40 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
13.00 „Serwis Info”
13.10 S. „Ranczo”
14.50 „Gala wręczenia Nagrody Literackiej NIKE”
16.00 Serwis Info
16.10 „Historia kuchni polskiej”
17.00 S. „Pan Mama”
17.30 S. „Barwy szczęścia”

18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Z tańcem przez granice”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wschód”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.10 „Gołas, absolutnie!” film dok.
00.10 „Panorama”

08.25 „Był taki dzień”
08.28 S. dok. „Odnaleźć Zaginione”
08.50 „Flesz historii”
09.05 S. „Wojenne dziewczyny”
09.50 „Tomek na granicach... Rzeczypospolitej”
10.15 „Kilof zamiast karabinu” film dok.
11.00 „Polska Prymasa Wyszyńskiego”
11.20 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.45 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.35 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów” film sensac.
14.00 „Polska i świat z historią w tle”
14.15 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
15.10 „Nie mogłem inaczej. Kapłan i żołnierz ps. Ski” film dok.
16.05 „Prasa donosi”
16.10 „Kuchnia Jagiellonów”
16.35 S. „Korona królów”
17.05 „Sensacje XX wieku”
17.55 „Niezwykłe historie z pocztówek”
18.10 „Platerówki” film dok.
19.00 „Powstanie Warszawskie. Pragnie-

nie wolności” film dok.
19.30 „Było, nie minęło”
19.55 S. „Wojenne dziewczyny”
20.40 „Portrety Wojenne. Kobiety”
21.10 „Zygmunt Wróblewski. Gorący tlen” film dok.
22.05 „Historia w postaciach zapisana”
23.55 „Prasa donosi”

00.30 Ona nigdy nie była sama Czcigodna Sługa Boża Matka Teresa Kierocińska
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Krzywda
07.40 Życie lasu. Ptaki
08.25 O. Rafał, kto go nie zna?
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Centrum Ewangelizacji
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.30 Słowo życia
10.35 Święty na każdy dzień
10.40 Skrzydła miłości
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.00 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Prymas Stefan Wyszyński
14.00 Jeden Kościół,

wielu świętych
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Grunwald 1410 rys historyczny i znaczenie bitwy pod Grunwaldem
16.15 Dęby w Polsce
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
18.00 Wierzę w Boga
18.30 Rajd Katyński
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-luch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Najświętsze Serce

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Łowcy klasyków
10.00 Łowcy staroci
12.00 Łowcy klasyków
14.00 Naprawa gospodarstwa
17.00 Nagi instynkt przetrwania
17.30 Łowcy staroci
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Pieklinny kanion
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytaki
7.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Dzika Polska
8.45 Hashtagi tygodnia
9.25 Notacje
9.40 Sensacje XX wieku
10.30 Gra słów.
 Krzyżówka
10.50 Słownik
 polsko@polski
11.20 Zwierzaki Czytaki
11.30 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
11.45 Rola życia
12.10 S. „M
 jak miłość”
13.00 Info Wilno
13.05 Weteryna-
 rze z sercem
13.30 Szansa
 na sukces
14.20 „Buntownicza
 nie z wyboru” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do
 Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Bar-
 wy szczęścia”
17.10 Zwierza-
 ki Czytaki
17.20 Cześć, czy
 mogę Cię zjeść?
17.35 Alchemik
17.50 S. „Czter-
 dziestolatek”
18.30 Małe wiel-
 kie pytania
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Świata
19.40 S. „M
 jak miłość”
20.30 Program
 informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Dom pod
 Dwoma Orłami”
21.50 Rola życia
22.10 Dzika Polska
22.40 Weteryna-
 rze z sercem
23.05 S. „Na sygnale”
23.30 Info Wilno
23.45 Studio Wilno
00.05 Sensa-
 cje XX wieku

LRT | TV

6.00 Hymn Repu-
 bliki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07,
 3.37, 8.07, 8.40
 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,
 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kry-
 minalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica
 dużego miasta”
11.25 S. „Morder-
 stwo na północy”
12.15 „Zgadnij
 i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy!
 Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00,
 Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień
 dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij
 i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Co dalej?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Litwa mówi”
22.30 S. „Osoba
 odpowiadająca”
23.25 S. „Dzielnica
 dużego miasta”
00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom
 i Jerry Show”
7.00 S. „Obiecany”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważ-
 ne sprawy”
10.00 S. „Potrze-
 buję miłości”
11.00 S. „Krw-
 we kwiaty”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżnicz-
 ka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Jeśli
 pokochasz”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wie-
 czór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 „KK2”

20.00 Szeszkinia 20
21.00 „Niebez-
 pieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Overdose” thriller
00.55 S. „Wydział
 osób zaginionych”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Repu-
 bliki Litewskiej
6.02 Nierozstrzygnięte
 spory historyczne
7.00 (Nie)emigranci
8.00 Pahonia
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 „Historie ścienne”
12.00 „Historia jednego
 serca” film dok.
13.00 Koncert
15.00 „Zgadnij
 i odgadnij”
15.30 Kuchnia Beaty
16.00 Sezon zdrowia
16.30 Babciu,
 naucz mnie.
17.00 Notatki
 przyrodnika
17.30 Litwin w sercu
18.30 S. „Raj dla kobiet”
19.15 Euromaxx
19.30 „Netanjahu, Ame-
 ryka i droga do wojny w
 Strefie Gazy” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Koncert
23.00 „Historie ścienne”
23.30 Oto kino
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 „Miasto czy wieś”
8.30 „Szczęście tkwi
 w (nie)pieniądzach”
9.00 „Kobiety
 kłamią lepiej”
10.00 S. „W wi-
 rze miłości”
11.00 S. „Napisa-
 ła: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
14.00 S. „Miłość
 jest moim życiem”
15.00 S. anim.
 „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
19.00 TV3 wiadomości
19.30 „Solarium”

21.00 „Szczęście tkwi
 w (nie)pieniądzach”
21.30 TV 3 wiadomości
22.30 „Kara za dobry
 uczynek” thriller
00.40 S. „Kraina
 zaginionych”

6.10 „Moja kuch-
 nia najlepsza”
7.30 „Ale numer!”
8.00 Wojny kupujących
8.30 S. „Agenci
 sprawiedliwości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuch-
 nia najlepsza”
15.00 S. „Pod
 pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Pod pokładem”
21.00 „Cichy wiel-
 biciel” thriller
22.40 „Gość we-
 selny” thriller
00.35 S. „FBI”

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 S. „Cena imperium”
8.30 S. „Poświę-
 cić wszystko”
9.30 S. „Królowa gry”
10.30 S. „Mosty
 naszego życia”
11.30 S. „Detektyw
 prowincjonalny”
12.30 Anatomia
 mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Czyste miasta
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Sprawa gustu
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Królowa gry”
21.25 S. „Mosty
 naszego życia”
22.30 Reporter

22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Detektyw
 prowincjonalny”

5.50 S. „Straż-
 nik Teksasu”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Na jednym
 końcu haczyk”
9.30 „Gwiazdy
 lombardu”
10.00 „Pod pokła-
 dem. Sardynia”
11.00 „Najzabaw-
 niejsze amerykańskie
 filmy domowe”
12.00 „Liczba
 czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Ostatni
 sprawiedliwy”
16.00 S. „Straż-
 nik Teksasu”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokła-
 dem. Sardynia”
20.00 Mistrzostwa
 Euroligi „Niners”
 – „Lietkabelis”
22.00 „Witajcie w
 dżunglii” dramat
23.50 S. „Yellowstone”
00.50 S. „Główna
 wskazówka”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Gry Prze-
 znaczenia”
10.00 S. „Specjalista”
11.00 S. „Einstein”
12.00 S. S. „Krymi-
 nalne umysły”
13.00 S. „Prawo
 i porządek”
14.00 „Straż Po-
 żarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
15.50 S. „Wędruję
 w czyjejś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Krymi-
 nalne umysły”
20.00 S. „Prawo
 i porządek”
21.00 S. „Morder-

stwa w Midsomer"
22.50 S. „Straż
 Pożarna Chicago”
23.45 S. „Morder-
 stwa w Midsomer”

06.25 S. „Wichro-
 we wzgórze”
07.10 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuaryum Matki Bożej
 na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina
 (nie od) święta”
09.00 Serwis Info
09.20 S. „Za-
 raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komi-
 sarz Alex”
12.00 S. „Ojciec
 Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w
 ogrodzie Extra”
13.50 „Nietoperz
 zagadka” film dok.
15.00 S. „Wichro-
 we wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów.
 Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to
 melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Za-
 raz wracam”
22.10 „Lęk” film fab.
00.00 „Rocky Bal-
 boa” dramat

07.05 „Afisz kul-
 turalny ekstra”
07.15 „Muzycz-
 ne poranki”
07.55 „Tamte
 lata, tamte dni”
08.30 „Podró-
 że z historią”
09.10 „Co tak napraw-
 dę znaczą istnieć”

09.50 „XIX Między-
 narodowy Konkurs
 Pianistyczny im.
 Fryderyka Chopina”
10.10 S. „Para-
 da oszustów”
11.05 „Dziewczyny
 do wzięcia” film TVP
12.05 „Cudze szcze-
 ście” film obycz.
13.50 „Buntownicza
 nie z wyboru” film dok.
15.00 „Spokój” film TVP
16.40 „Profesor na
 drodze” film TVP
17.50 S. „Para-
 da oszustów”
19.05 „Którędy
 po sztukę”
19.30 Informa-
 cje kulturalne
19.50 „Wszystkie
 role Stanisława
 Barei” film dok.
20.45 „Niepojęte Pla-
 ton. Czy wszystko jest
 takie, jakie się wydaje?”
21.00 „Śmierć Zy-
 gielbojma” dramat
22.45 „XIX Między-
 narodowy Konkurs
 Pianistyczny im.
 Fryderyka Chopina”
23.45 S. „Profesor T”

07.15 „Panorama”
07.35 „Prywatne
 życie zwierząt”
08.00 „Okrasa ła-
 mie przepisy”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
12.40 „Wschód”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Ojciec
 Mateusz”
15.00 „Odnaleziony
 walc” film dok.
16.00 „Serwis Info”
16.10 „Polskie Parki
 Narodowe” film dok.
16.40 „Turystycz-
 na Jazda”
17.00 S. „Pan Mama”
17.30 S. „Barwy
 szczyścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów.
 Krzyżówka”
18.50 „Te-
 leexpress Extra”
19.15 „Gwiazdor-

ska kuchnia Ani”
19.45 Panorama
20.10 „Kieru-
 nek Zachód”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie
 się nie martw”
23.15 „Studio
 w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.15 „Był taki dzień”
08.17 „Ex Libris”
08.35 „Było, nie minęło”
09.00 „Szlakiem
 miejsc niezwykłych”
09.05 S. „Wojen-
 ne dziewczyny”
09.50 „Tomek na
 granicach... Rze-
 czypospolitej”
10.10 „Platerów-
 ki” film dok.
11.05 „Encyklopedia
 II wojny światowej”
11.30 S. dok.
 „Wszystkie kolory
 świata – Seszele”
12.25 „Zdobyw-
 cy Karpat – Jerzy
 Żuławski” film dok.
12.45 „Szerokie tory”
13.10 S. „Tajemnica
 twierdzy szyfrów”
 film sensac.
14.00 „W biegu za
 życiem” film dok.
14.50 „Geniusze i
 marzyciele. Ludwik
 Hirsfeld” film dok.
15.45 „Zamki kresowe
 Rzeczypospolitej”
16.05 „Kuchnia
 Jagiellonów”
16.30 S. „Koro-
 na królów”
16.55 „Był taki dzień”
17.00 „Sensa-
 cje XX wieku”
17.45 „Poczet Wiel-
 kich Hetmanów”
18.10 „Chocim
 1621” film dok.
19.00 „Był taki dzień”
19.04 „Fake czy
 historia?”
19.35 „Ex Libris”
19.55 S. „Wojen-
 ne dziewczyny”
20.45 „Dowódcy AK”

21.10 „Nocy mrok,
 jasność dnia” film dok.
22.05 „Myśliciele”
22.10 „Filip” film fab.
00.05 „Był taki dzień”

02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy
 niedokończone
03.25 Święty na
 każdy dzień
03.30 Każdy ma-
 luch to potrafi
03.45 Modlitwa
 z telefonicznym
 udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Krótka Historia
 Zbawienia Bóg spotyka
 się z człowiekiem
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowie-
 dzialni za Kościół
07.00 Najświęt-
 sze Serce
08.35 Zdrowie z
 Bożej Apteki
08.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski
 Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-
 luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni
 Jego mocą
10.30 Sanktu-
 aria polskie
10.50 Święty na
 każdy dzień
11.00 Audycja Ge-
 neralna Ojca Świętego
 Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzyczne chwile
12.10 Mateczni-
 ki Polskości
12.25 Jestem mamą
12.40 Myśląc Historia
12.50 Krótka Historia
 Zbawienia Bóg spotyka
 się z człowiekiem
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Camino

de Vistula
14.05 Jezusie, ulituj
 się nad nami!
14.30 Msza świę-
 ta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Powołanie
 w powołaniu
16.00 Mistyczne serce
 Lasu Wiedeńskiego.
 Opactwo Heiligenkreuz
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Człowiek prze-
 baczenia i pojednania
 – ks. Michał Rapacz
18.00 Po stro-
 nie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy
 niedokończone
20.25 Święty na
 każdy dzień
20.30 Opowieści biblij-
 ne historie animowane
 z Nowego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Przetrwaliśmy
23.30 Burza w
 Okręgu Krakowskim

7.00 Fani czte-
 rech kółek
9.00 Jak to jest
 zrobione?
10.00 Skarby z szopy
11.00 Łowcy staroci
13.00 Fani czte-
 rech kółek
17.00 Jak to jest
 zrobione?
17.30 Łowcy staroci
18.00 Fani czte-
 rech kółek
19.00 Jak to jest
 zrobione?
21.00 Samo-
 chód marzeń
22.00 Sklep marzeń
23.00 Głośno i szybko
00.00 Nagi instynkt
 przetrwania

AKCJA „ZJEDNOCZENI PAMIĘCIĄ” 2025

Szanowni Państwo,
z wielką przyjemnością zapraszamy Mieszkańców Wilna, Wileńszczyzny oraz wszystkich miłośników historii i dziedzictwa kulturowego do udziału w jesiennej inicjatywie „Zjednoczeni Pamięcią”, organizowanej przez Społeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą (SKOnSR). Celem akcji jest troska o najstarsze nekropolie Wilna – Cmentarz Na Rossie oraz Cmentarz Bernardyński.

„Światelko pamięci dla Rossy i Bernardynów” – edycja 17 Od 6 do 30 października, do godziny 15:00

Uprzejmie prosimy o przynoszenie szklanych zniczy do recepcji Domu Kultury Polskiej w Wilnie (ul. Naugarduko 76) oraz wpisanie się na listę darczyńców.

„Jesienne sprzątanie zabytkowych nekropolii” – edycja 26 Od 15 do 30 października

Osoby zainteresowane udziałem prosimy o kontakt z administracją cmentarzy:

rasu@ecoservice.lt

danielius.maksimenkovas@ecoservice.lt

nijole.minasianiene@ecoservice.lt

Danielius Maksimenkovas: +370 612 50820

Nijolė Minasianienė: +370 612 15772

Zachęcamy do zabrania rękawiczek oraz worków na śmieci. Narzędzia do pracy będą dostępne na miejscu.

„Lekcja historii inaczej”

Niedziela, 19 października, godz. 13:00 Serdecznie zapraszamy na prezentację odnowionych pomników nagrobnych. Spotkanie odbędzie się przy głównej bramie Starej Rossy.

Wspólne zapalanie zniczy pamięci

Sobota, 1 listopada, godz. 14:00 Na Rossie i Cmentarzu Bernardyńskim. Zachęcamy do wspólnego uczczenia pamięci narodowej wraz z harcerzami, członkami SKOnSR oraz mieszkańcami Wilna. Prosimy również o chwilę modlitwy za spoczywającymi na tych cmentarzach.

Kwesta „Pomnikom Rossy”

Sobota i niedziela, 1–2 listopada Uprzejmie prosimy o wsparcie finansowe osób kwestujących na wileńskich cmentarzach. Puszki kwestarskie można odebrać w gabinecie stomatologicznym przy ul. Naugarduko 76 w dniach 15–30 października, w godzinach 8:00–19:00. W razie pytań prosimy o kontakt z prezesem SKOnSR, Dariuszem Żybornem: +370 685 10604

Sprzątanie wypalonych zniczy

Od 6 do 23 listopada

Osoby zainteresowane udziałem prosimy o kontakt z administracją cmentarzy:

rasu@ecoservice.lt

danielius.maksimenkovas@ecoservice.lt

nijole.minasianiene@ecoservice.lt

Danielius Maksimenkovas: +370 612 50820

Nijolė Minasianienė: +370 612 15772

Zachęcamy do zabrania rękawiczek oraz worków na śmieci.

UWAGA! Uczniowie biorący udział w akcjach mogą otrzymać zaświadczenie o odbyciu godzin społecznych. W tym celu prosimy o przesłanie informacji (imię, nazwisko, szkoła, klasa, data udziału) oraz zdjęcia z wydarzenia na adres: rossa.wilno@gmail.com

Osoby, które nie będą mogły uczestniczyć osobiście, serdecznie zachęcamy do wsparcia finansowego. Dane do przelewu (SEPA w euro):

Odbiorca: Visuomeninė Rasų kapinių draugija

Adres: Naugarduko 76, Wilno, Litwa

Bank: Swedbank

IBAN: LT02 7300 0101 1955 1065

SWIFT: HABALT22

Tytuł przelewu: dowolny

Kwota: EUR (np. 25 EUR zamiast 100 PLN)

Z wyrazami szacunku i serdecznym zaproszeniem,

35 LAT SKOnSR

Zjednoczeni pamięcią:
jesienne akcje na rzecz
zabytkowych nekropolii
Wilna
2025

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 85 855

SKUPUJEMY BYDŁO
+370 620 33544

UAB „KLION” zatrudni
SPRZEDAWCĘ części samochodowych
Wynagrodzenie od 1040 euro
Praca może być co drugi dzień
Miejsce pracy:
Vilnius, Birbynių g. 4A
Tel.: 0 685 04080
e-mail.: info@klion.lt

PARODA
KAIMO KASDIENYBĖ MINIATIŪROJE

WYSTAWA **ŻYCIE CODZIENNE NA WSI W MINIATURZE**

2025.09.26 - 2025.10.31
JASIŪNŲ DVARO SODYBOS SVIRNE

Koncert „Przemówić dźwiękami muzyki” w Pałacu Balińskich w Jaszunach

Zapraszamy **19 października 2025 r. o godz. 15.00** do Pałacu Balińskich w Jaszunach na koncert „Przemówić dźwiękami muzyki”. Program artystyczny przedstawi utalentowany pianista z Włoch **Paolo Bruno** oraz solistka Litewskiego Narodowego Teatru Opery i Baletu **Agnė Stančikaitė**.

Kiedy pragnienie wspólnego muzykowania pokonuje największe odległości i łączy dwa najpiękniejsze języki świata – litewski i włoski – rodzi się coś wyjątkowego. W jesiennej, lekko zamglonej scenerii czeka nas romantyczne popołudnie, podczas którego włoski pianista i poeta Paolo Bruno oraz solistka LNOBT Agnė Stančikaitė stworzą muzyczny most pomiędzy Włochami a Litwą.

Paolo Bruno brał udział w ważnych festiwalach i wydarzeniach muzycznych, wykonywał recitale solowe, koncertował z różnymi włoskimi orkiestrami. Jest laureatem wielu krajowych i międzynarodowych konkursów pianistycznych, gdzie doceniono go za wspaniałą technikę, jakość brzmienia i emocjonalność. Występował w najważniejszych salach koncertowych Europy i USA, w tym w nowojorskiej **Carnegie Hall**. Jest również autorem książek i laureatem prestiżowych konkursów poetyckich.

Agnė Stančikaitė – sopran, aktywnie koncertuje zarówno solo, jak i z zespołami kameralnymi, uczestniczy w różnorodnych projektach artystycznych. W jej repertuarze dominują opera, oratorium, kantata i pieśń. Stworzyła wiele ról w LNOBT, a także w teatrach muzycznych w Kownie i Kłajpedzie. W 2019 r. za rolę Liù w operze G. Pucciniego „Turandot” została nominowana do Złotego Krzyża Sceny.

Konferansjerz – **Irena Žilinskienė**.

Data: 19.10.2025

Godzina: 15.00

Miejsce: Pałac Balińskich w Jaszunach

Cena biletu: 10 €

Bilety do nabycia:

w Pałacu Balińskich w Jaszunach, tel. +370 670 84816;
w Centrum Kultury w Solecznikach, tel. +370 603 14487
na stronie bilietai.lt

(Przy zakupie biletów na stronie bilietai.lt obowiązuje opłata serwisowa 1,10 €)

Impreza będzie filmowana i fotografowana

Na Alasce wybrali najgrubszego niedźwiedzia

Tydzień Grubego Niedźwiedzia na Alasce dobiegł końca. Spośród 12 kandydatów internauci wybrali jednego. W konkursie organizowanym co roku przez Park Narodowy Katmai na Alasce uczestnicy głosują na zwierzę, które w ich ocenie najbardziej przybrało latem na wadze i w związku z tym jest najlepiej przygotowane do zbliżającej się zimowej hibernacji. 11. edycję Tygodnia Grubego Niedźwiedzia wygrał Chunk, na którego oddano 96 tys. głosów. Zwierzę zaskarbiło sobie sympatię internautów, bo żerowało i przybiegało na wadze mimo uszkodzonej szczęki. Urazu doznało w wyniku walki z innym niedźwiedziem. Fot. Freepik.com

Amerykański jaguar pobił rekord w pływaniu

Jaguary znane są ze zdolności do pływania, jednak pewien osobnik z Brazylii pobił niezwykle rekord — twierdzą naukowcy. Zwierzę przepłynęło dystans prawie 2,5 km, czyli znacznie więcej niż inny wcześniej udokumentowany osobnik.

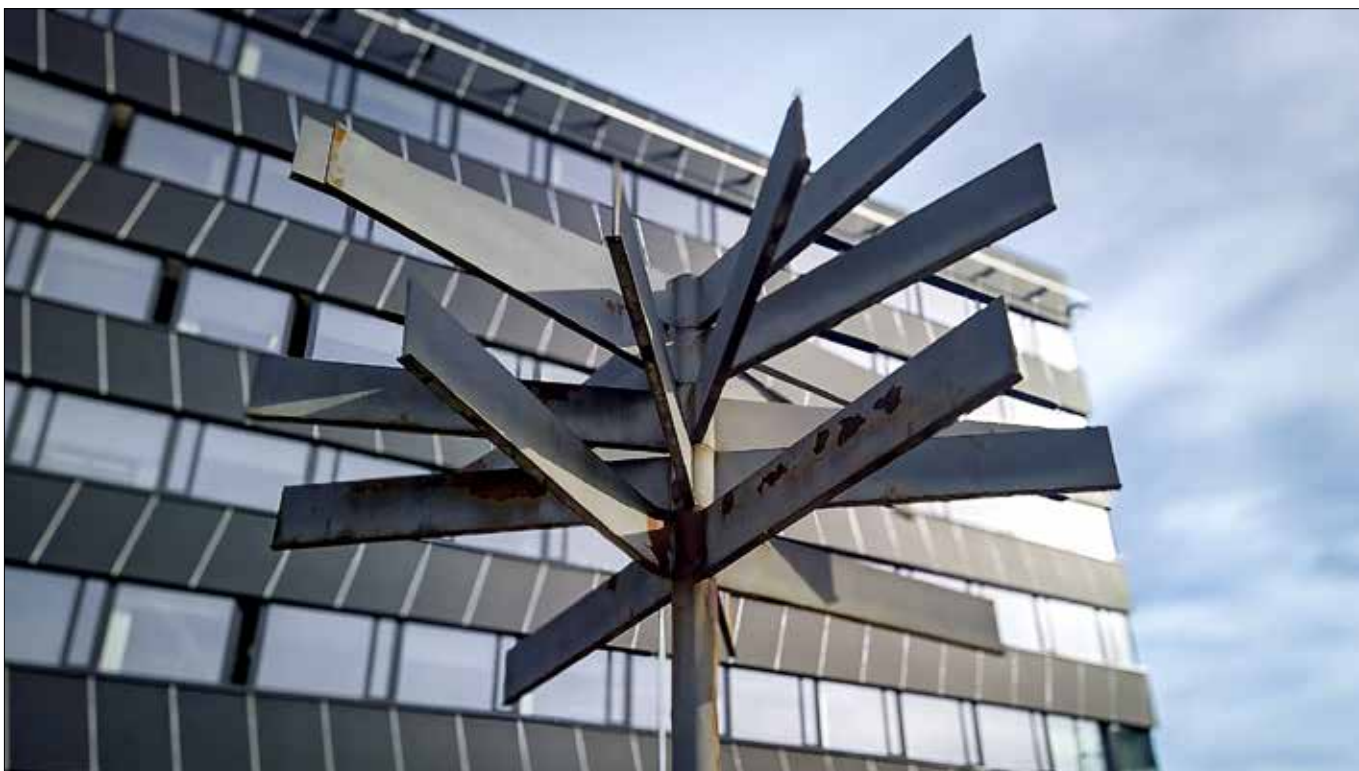
Naukowcy zaobserwowali jaguara amerykańskiego który mógł przepłynąć rekordową odległość ok. 2,3 km, co znacznie przekracza poprzednie osiągnięcie innego zwierzęcia tego gatunku. Wcześniejszy rekord wynosił „tylko” 200 m. Naukowcy poinformowali, że samiec jaguara, po raz pierwszy sfotografowany przez fotonaukę w maju 2020 r. w pobliżu zapory wodnej Serra da Mesa w Brazylii, przepłynął 1,27 km, aby dotrzeć do wyspy na sztucznym jeziorze utworzonym przez zaporę. Kamera zamontowana na wyspie uchwyciła tego samego samca 4 lata później, w sierpniu 2024 r. Aby sprawdzić, czy jest to ten sam osobnik, naukowcy wykorzystali wzory na jego futrze.

Psy na świecie: liczby, które robią wrażenie

Na świecie żyje obecnie ok. 500 mln psów domowych. Najwięcej z nich mieszka w USA — aż 90 mln. Kolejne miejsca zajmują Brazylia (55 mln) oraz Chiny (54 mln). Wśród krajów Unii Europejskiej najwięcej psów mieszka w Niemczech — 10,6 mln. Kolejne miejsca zajmują Hiszpania (9,3 mln), Włochy (8,8 mln), Polska (8,1 mln), Francja (7,6 mln) oraz Rumunia (4,2 mln). Jeśli spojrzymy na liczbę psów w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, liderem okazują się Węgry, gdzie na 100 osób przypada aż 29 psów. Tuż za nimi plasuje się Portugalia (27 psów na 100 osób) oraz Polska (21 psów na 100 osób). Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Stalowe drzewo w cieniu nowoczesnej architektury Fot. Marian Paluszkiwicz